

Tall Ships Races Fredrikstad 2023

Økonomisk ringvirkningsanalyse
2023

pwc

Om denne rapporten

Denne rapporten er utarbeidet av PricewaterhouseCoopers (PwC) etter forespørsel fra Fredrikstad kommune.

Denne rapporten har blitt utarbeidet for å svare på mandatet som har blitt gitt av Fredrikstad kommune. PwC har gjennom utarbeidelsen av denne rapporten forholdt seg uavhengig tilnærming, innsamling av data og metode. Utfallet og funnene fra denne rapporten er uavhengig fra veiledning og innspill fra oppdragsgiver.

PwC sin rapport bygger på informasjon og fakta mottatt fra dokumenter, undersøkelser, tidligere erfaringer og ekspertise. Vurderinger og meninger utøvet i denne rapporten fra PwC er basert på vår forståelse, erfaring og kunnskap.

Teamet fra PwC ønsker å rette en stor takk til involverte personer og bedrifter som har bidratt med verdifull materiale og/eller innsikt.

Ansvarlig for engasjementet fra PwC Østfold er Linda Kristin Arvesen (Partner) og Inger Marie Rostad (Project Manager). I tillegg har teamet fra PwC bestått av Ole Anton Øby og Henrik André Klavestad.

Bildene i denne rapporten er tatt av Inger E. Haraldsen, Harry Johansson og Petter Lind regi av Fredrikstad kommune. Fredrikstad kommune har gitt PwC rettigheter til å inkludere bildene i rapporten.

Fredrikstad, 16. oktober 2023

Linda Kristin Arvesen
Partner

Ansvarsbegrensning

Denne rapporten er utarbeidet for Fredrikstad kommune i henhold til vilkårene som fremgår av engasjementsbrevet 5. juli 2022.

PwC sine vurderinger er basert på informasjon hentet fra undersøkelser utført på besøkende under Tall Ships Races i Fredrikstad 2023. Øvrige kilder til informasjon benyttet i denne rapporten er personer fra det lokale næringslivet, sponsorer og prosjektleder og assisterende prosjektleder for arrangementet. PwC har ikke verifisert om informasjonen gitt av personer fra lokalt næringsliv, sponsorer, og prosjektledelsen er fullstendig, nøyaktig og/eller komplett.

Fredrikstad kommune innehar rettighetene til å benytte informasjonen fra denne rapporten i sine aktiviteter, i samsvar med de kommersielle vilkårene som er avtalt i standardbetingelsene med PwC. PwC står ikke til ansvar for tap som er påført av Fredrikstad kommune eller andre parter som en konsekvens av vår rapport.

PwC forbeholder seg opphavsrett og åndsverk i denne rapporten, samt ideene, modeller, konsepter og «know-how» som har blitt utviklet under arbeidet med engasjementet.

Handlinger utøvet av tredjeparter relatert til denne rapporten kan ikke PwC bli holdt ansvarlig for.

Innholdsfortegnelse

1	Innledning	5
2	Metodisk gjennomføring	10
3	Besøkendes tilbakemelding	19
4	Verdiskapning	32
5	Data fra det lokale næringslivet	43
6	Sponsorer	51
7	Endelig uttalelse	60
8	Vedlegg	62

1

Innledning

pwc

Oppsummering

Tall Ships Races Fredrikstad (TSRF) 2023 ble arrangert fredag 14. juli til tirsdag 18. juli 2023. For å estimere antall individuelle besøkende under arrangementet, har Fredrikstad kommune inngått en avtale med Varsling 24. Fra tall utarbeidet fra denne tjenesten, har PwC kalkulert et estimert antall på **153 597** unike besøkende under TSRF 2023. PwC har hovedsakelig fokusert på å kartlegge de økonomiske ringvirkningene arrangementet har forårsaket for lokalt næringsliv og lokale sponsorer.

PwC gjennomførte en spørreundersøkelse under TSRF med totalt 485 respondenter. Hovedformålet med undersøkelsen var å kartlegge hvor de besøkende kom fra, de besøkendes forbruk, deres syn på Fredrikstad som vertsby og arrangementet som en helhet.

PwC har utviklet en metode og et verktøy for å kartlegge ringvirkningseffekter i form av regional verdiskapning. Verdiskapning er målt etter en nullsituasjon som betyr at modellen bare medregner personer som har en endring i oppførsel forårsaket av arrangementet. Derfor inkluderes bare besøkende fra utsiden av den aktuelle regionen, med TSRF som hovedformål for besøket. Verktøyet som gjennomfører utregningene vil heretter bli referert til som «arrangementskalkulatoren». Arrangementskalkulatoren bruker hovedsakelig data fra arrangementets besøkende som et tillegg til standardverdier fra SSB. Data fra arrangementets besøkende har blitt brukt når spesifikke data har vært utfordrende å innhente for å regne ut arrangementets verdiskapning – både direkte og indirekte. Kalkulatoren har tidligere blitt brukt til å måle verdiskapning hos andre arrangementer i Norge.

Etter utarbeidelse av data samlet inn av PwC og tall utarbeidet av TSRF's prosjektledelse, har PwC kalkulert regional og nasjonal verdiskapning for Fredrikstad kommune. TSRF er beregnet til en regional, og total verdiskapning pålydende **84,7 MNOK** for Fredrikstad kommune. Dette tallet inkluderer en nasjonal verdiskapning på **3,7 MNOK**. Under utarbeidelsen av disse verdiene har flere antakelser funnet sted, og det er viktig at man ser på resultatene i lys av disse.

For å utarbeide en mer omfattende analyse, har PwC samlet inn informasjon fra lokalt næringsliv i Fredrikstad. Informasjonen som er hentet inn gjelder fra de aktuelle dagene arrangementet fant sted, supplert med informasjon fra korresponderende periode. Informasjonen vi har samlet inn indikerer at TSRF har hatt en positiv påvirkning på lokalt næringsliv. Tall fra BankAxept viser til en økning i korthandel på 16,3 %. Hotellene i Fredrikstad har hatt opptil 100 % belegg under arrangementsperioden. Det er viktig å påpeke at hotellenes belegg vanligvis er høye om sommeren i Fredrikstad, og det ble arrangert andre arrangementer i Fredrikstad i samme periode som man må ta hensyn til.

Oppsummering

Som et supplement til den kvantitative analysen og arrangementskalkulatoren, har vi valgt å samle inn kvalitative data. Når man vurderer tilbakemeldinger fra arrangementets besøkende, mener hele 96,7 % at arrangementet er positivt for Fredrikstad, derav 19,8 % svarer at arrangementet er positivt i stor grad, og hele 76,9 % svarer at arrangementet er positivt i svært stor grad. Samlet ser vi at arrangementets besøkende hadde en positiv opplevelse av arrangementet, og hele 95,5 % av de tilreisende svarer at opplevelsen av TSRF har gitt dem lyst til å besøke Fredrikstad igjen.

26 av TSRFs sponsorer har blitt intervjuet i etterkant av arrangementet. Resultatene av sponsorundersøkelsen viser at sponsorene alt i alt er fornøyde med sponsoratet, og hele 84 % ønsker å sponse arrangementet dersom det arrangeres igjen. Muligheter til å ta samfunnsansvar, synlighet og merverdi er faktorer som gjentas når sponsorene trekker frem hvilke faktorer som spiller inn ved valg av sponsorater. Flere av sponsorene trekker frem arrangementets størrelse og arrangementets betydning for byen som en årsak til hvorfor de har valgt å sponse arrangementet.

For å oppsummere våre funn har arrangementet bidratt til stor verdiskapning for både Fredrikstad kommune. Lokalt næringsliv har fått utbytte av arrangementet, og sponsorene har vært fornøyde med sponsoratet av TSRF. Innbyggerne i Fredrikstad og tilreisende til byen har hatt en fin opplevelse under deltakelsen. Alt i alt kan arrangørene konkludere med et vellykket arrangement.

Innledning

Tall Ships Races Fredrikstad 2023

Tall Ships Races Fredrikstad 2023 ble arrangert i perioden fredag 14. juli til tirsdag 18. juli 2023 i Fredrikstad.

The Tall Ships Races er verdens største regatta for seilskuter. Arrangementet eies av Sail Training International og har som hovedmål å øke internasjonal forbrødring og forståelse mellom ungdom. Prosjektet involverer ungdom fra hele verden, som får utfordre seg selv og andre på havet, i et fellesskap på tvers av nasjonalitet, kultur og religion.

Uavhengig av hvilken havn Tall Ships Races flåten møtes i, er organisasjonen et samarbeid mellom Sail Training International og den aktuelle vertsbyen. Fredrikstad er en av fem byer som er vertskap for The Tall Ships Races i 2023, og de andre byene er Den Helder, Hartlepool, Arendal og Lerwick. Dette er fjerde gangen Fredrikstad er offisiell vertshavn.

Mandat

I engasjementsbrevet mellom Fredrikstad kommune og PwC datert 05.07.2023, kommer det frem av mandatet at PwC skal gjennomføre en økonomisk ringvirkningsanalyse av Tall Ships Races Fredrikstad 2023.

Følgende ringvirkninger vil være relevant for analysen:

1. Arrangementets betydning for Fredrikstad kommune
2. Arrangementets betydning for lokalt næringsliv
3. Arrangementets betydning for prosjektets sponsorer og samarbeidspartnere

Disse elementene vil representere ulike ringvirkninger og både kvantitative og kvalitative metoder vil bli tatt i bruk.

Når det gjelder betydningen for lokalt næringsliv vil PwC benytte sin egenutviklede arrangementskalkulator. Arrangementskalkulatoren ble utviklet i samarbeid med Innovasjon Norge, og tar utgangspunkt i data fra besøkende under arrangementet. Det vil si at vi innhenter forbruksdata fra statistikk fra SSB, og supplerer med resultatene fra spørreundersøkelsen. For å utdype nærmere TSRF's betydning for det lokale næringslivet, vil vi analysere informasjon om virksomheters omsetning som vi har samlet inn fra et utvalg lokale virksomheter.

For å analysere arrangementets betydning for Fredrikstad kommune har PwC som et supplement også samlet inn informasjon fra besøkende om ikke-økonomiske effekter.

Rapporten kan tjene som dokumentasjon på selve gjennomføringen av arrangementet, som TSRF kan bruke overfor Sail Training International.

Samarbeid

PwC har gjennomført lignende økonomiske ringvirkingsanalyser for Tall Ships Races i Bergen 2014 og 2019, Kristiansand 2015, Stavanger 2018, og i Fredrikstad 2019. Metode og tilnærming er inspirert av tidligere analyser og bygger videre på tidligere arbeid.

PwC har involvert en student fra Norges Handelshøgskole for å gjennomføre undersøkelsen under Tall Ships Races Fredrikstad 2023. Ved analysen av spørreundersøkelsen spilte studenten en viktig rolle i diskusjonen om funnene virket troverdige.

Tidligere sentrumsleder i Fredrikstad Næringsforening, Malin Carita Lind, har vært behjelpelig med å dele informasjon om handel og forbruk i Fredrikstad sentrum.

2

Metodisk gjennomføring

pwc

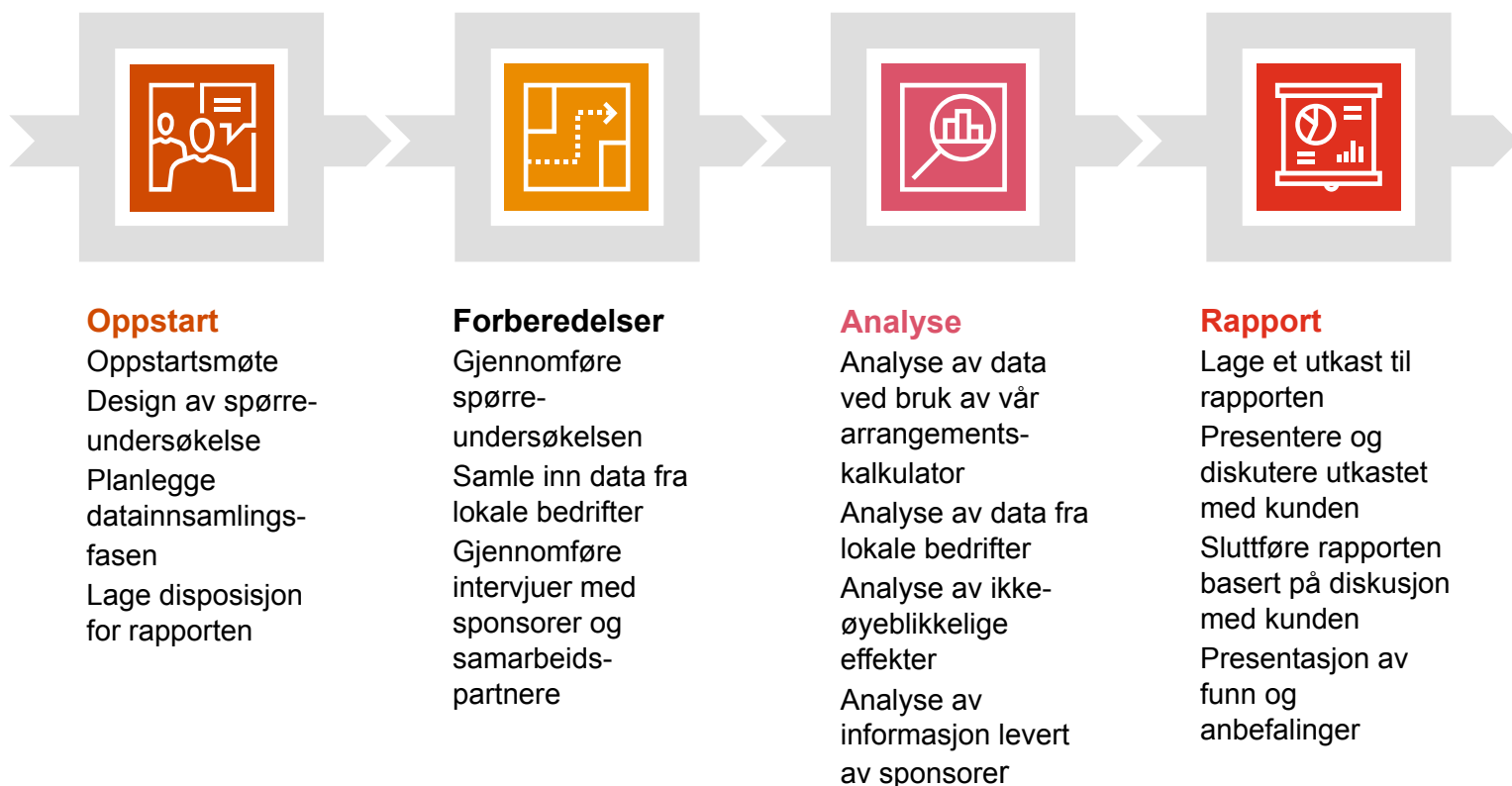
Metodisk gjennomføring

Oversikten over metodedelen følger rapportens struktur. Først presenteres den overordnede metoden for hvordan analysen er levert. Deretter deles metodedelen i fire deler:

- Arrangementskalkulatoren (inkl. besøksundersøkelse)
- Verdiskapning
- Lokale virksomheters inntektsstrøm
- Sponsoreffekten

2.1 Overordnet metode

Hovedprosessen var planlagt å bli gjennomført i samsvar med modellen presentert i figuren under. Opprinnelig var spørreundersøkelsen utformet med hensyn til arrangementets besøkende. Deler av resultatet fra spørreundersøkelsen ble direkte ført inn i arrangementskalkulatoren. Parallelt til dette har vi samlet inn informasjon fra lokale bedrifter.

Figur 2.1: Hovedprosess

2.2 Arrangementskalkulatoren

I denne seksjonen vil PwC beskrive forutsetningene som ligger til grunn, og begrensningene som finner sted med hensyn til arrangementskalkulatoren. Arrangementskalkulatoren brukes til å estimere den regionale og nasjonale verdiskapingen arrangementet vil gi Fredrikstad kommune. En estimering av verdiskaping på dette nivået ved å bruke en arrangementskalkulator, vil inkludere et bredt spekter av forutsetninger og begrensninger som må tas hensyn til. De viktigste hensynene som må tas for Fredrikstad kommune vil presenteres i denne seksjonen, og de mer detaljerte hensynene vil samles i vedlegget.

Metodisk gjennomføring

2.2.1 Om arrangementskalkulatoren

Arrangementskalkulatoren er et verktøy utviklet av PwC for å kartlegge ringvirkningene i regional og nasjonal verdiskaping. Det er viktig å huske på at arrangementskalkulatoren er et strategisk verktøy, og ikke en statistisk modell.

Kalkulatoren er supplert med forbruksdata fra arrangementets besøkende. For å få komme frem til et troverdig resultat har vi valgt å samle informasjon om besøkende gjennom en spørreundersøkelse i tillegg til å bruke standardverdier. Svarene fra spørreundersøkelsen har gitt oss en indikasjon på at standardverdiene har vært pålitelige og korrekte.

Kalkulatoren har tidligere blitt brukt i analysen av TSR arrangementet i Bergen 2014 og 2019, i Kristiansand 2015, i Stavanger 2018, i Fredrikstad 2019 og i Arendal 2023. Arrangementskalkulatoren inkluderer merverdiavgift.

Antall besøkende, hvor de kommer fra, hvorfor de var der og deres individuelle antakelser om forbruk er det som avslutningsvis bestemmer arrangementets verdiskaping. Dette betyr at verdsettelsen av antall besøkende er avgjørende for å avslutningsvis få en nøyaktig og realistisk verdi.

2.2.2 Spørreundersøkelsen

For å kunne samle inn pålitelige inndata til arrangementskalkulatoren, ble spørreundersøkelsen distribuert til besøkende under TSRF. Hovedfokuset på denne undersøkelsen var å kartlegge det individuelle forbruket blant arrangementets besøkende. Undersøkelsen inneholdt i tillegg spørsmål som ville bidra til å vurdere ringvirkningseffekter i andre dimensjoner enn bare det individuelle forbruket.

I samarbeid med TSRF's prosjektledelse, utformet PwC en spørreundersøkelse som la til rette for nødvendig inndata til den økonomiske konsekvensutredningen. Spørsmålene er derfor relatert til både økonomiske og ikke-økonomiske konsekvenser for Fredrikstad kommune. Undersøkelsen inkluderer spørsmål som kartlegger alt fra respondentens bakgrunn til respondentenes forbruk arrangementsperioden. Det ble også stilt spørsmål i undersøkelsen som kartla andre verdier, slik som oppfattelsen av Fredrikstad som vertsby og åpne spørsmål der respondentene kunne beskrive deres syn på arrangementet som en helhet. Undersøkelsen var tilgjengelig både på norsk og engelsk.

Spørreundersøkelsen ble utformet i Google Forms, og distribuert via QR-koder rundt i arrangementsområdet. Som et bidrag til å øke svarprosenten ble det loddet ut et gavekort til Restaurant Slippen blant undersøkelsens deltakere. For å delta i denne konkurransen måtte respondentene fylle inn telefonnummer i spørreskjemaet. Dette var valgfritt, og telefonnummeret ble kun benyttet til å kontakte vinneren av premien.

Totalt 485 besøkende deltok i spørreundersøkelsen.

Metodisk gjennomføring

2.2.3 Antakelser om arrangementskalkulatorens betydning

For å bli vurdert som relevant og bli inkludert i arrangementskalkulatoren, er følgende tre faktorer kritiske:

- Antall besøkende
- Besøkendes opprinnelse
- Hovedformål med besøket i Fredrikstad sentrum

Videre vil vi beskrive hvorfor disse faktorene er viktige og hvilke forutsetninger som blir gjort.

Antall besøkende

Ansvaret for å vurdere hvor mange besøkende som deltok på Tall Ships Races i løpet av arrangementsperioden, ble tildelt Fredrikstad kommune. Dette er et utfordrende estimat å kalkulere, siden arrangementet ikke selger billetter. En stor andel av de besøkende deltok mer enn en dag. For å forhindre å telle en person flere ganger, er det nødvendig å estimere antall unike besøkende. Dette tallet danner grunnlaget for arrangementskalkulatoren og vil i stor grad påvirke resultatet av verdiskapningen.

Det ble inngått en avtale mellom Fredrikstad kommune og Varsling 24 v/Fram Web om å få tilgang til deres lokasjonsvarslingssystem fra fredag 14.07.23 til tirsdag 18.07.23. Dette systemet gjorde det mulig å sende ut SMS til alle mobiltelefoner som befant seg i et valgt område. Slik kunne kommunen enkelt gi viktig informasjon ved en uforutsett hendelse eller beredskapssituasjon. I tillegg til å sende ut varsler, kunne systemet til enhver tid sjekke antall mobiltelefoner som befant seg i et bestemt område som var definert på forhånd. Dette ga god oversikt over antall mennesker som befant seg i arrangementsområdet, samt en betydelig bedre oversikt og beredskap til arrangementet og kommunen som helhet disse dagene.

Figur 2.2.3 Skjerm bilde som viser arrangement området definert i LokasjonsVarsling

Metodisk gjennomføring

Fram Web leverer tjenesten LokasjonsVarsling i samarbeid med teleoperatørene Telenor og Telia. I simuleringsmodus viser tjenesten reelle data fra Telenor, og simulerte tall fra Telia basert på markedsandel nasjonalt. Da Fram Web ikke har et samarbeid med Ice inkluderes ikke telefoner tilknyttet Ice i opptellingen. LokasjonsVarsling har av den grunn bare opplysninger om hvor mange brukere som benytter Telenor og Telia sine basestasjoner til enhver tid. Det betyr at målingene kun inkluderer alle abonnenter som benytter Telenor og Telias mobilnett. For å kunne beregne beste estimat på antall unike besøkende ekstrapolerer TSRF tallene fra LokasjonsVarsling ved å hensynta Ice sin markedsandel på 12 % i beregningen slik at besøkstallene vil være gjeldende for hele populasjonen. Ice sin markedsandel er basert på Nasjonal kommunikasjons- myndighet (NKOM) sin *Analyse av markedet for tilgang til og samtaleoriginerer i offentlige mobilkommunikasjonsnett* publisert 22. mars 2023.

Dette er vurdert som det beste estimat på antall unike besøkende under arrangement perioden og vil benyttes som et viktig nøkkeltall i arrangementskalkulatoren.

LokasjonsVarsling samler data fra personer på mobilcellene som dekker det geografiske området. Signaldata fra mobilnettverket prosesseres på en forsvarlig måte med hensyn til sluttbrukerens personvern.

Besøkendes opprinnelse

De besøkendes opprinnelse er en av nøkkelfaktorene som vil påvirke selve verdiskapningen. Arrangementskalkulatoren opererer med tre kategorier: lokale nordmenn, ikke-lokale nordmenn og besøkende fra utlandet. Underveis i spørreundersøkelsen ble respondentene spurt om deres bakgrunn basert på om de bodde i Fredrikstad kommune, i Østfold for øvrig, Norge for øvrig eller utenlands. I vår ringvirkningsanalyse for Fredrikstad kommune bruker vi følgende:

- Besøkende fra Fredrikstad er behandlet som «lokale nordmenn».
- Besøkende fra Østfold for øvrig og Norge for øvrig er behandlet som «ikke-lokale nordmenn».
- Besøkende fra utlandet er behandlet som «besøkende fra utlandet».

Den største gruppen av besøkende under arrangementet var den lokale befolkningen. Denne gruppen er ekskludert som en helhet da det er regional verdiskapning som skal estimeres. Hovedårsaken til dette er at de lokales forbruk under arrangementet representerer en verdi som vi kan anta ville vært den samme uavhengig av om arrangementet ville funnet sted. Dette gjør at kalkulatoren gir en konservativ verdiskapning.

Modellen gjør ikke rede for forbruket fra lokalbefolkningen som valgte å bli i Fredrikstad på grunn av TSRF. Dette kunne potensielt hatt en positiv innvirkning på den regionale verdiskapningen. Dette er ikke inkludert i den estimerte regionale verdiskapningen, og vil derfor være en potensiell svakhet med arrangementskalkulatoren.

Metodisk gjennomføring

Hovedårsaken til å være i Fredrikstad sentrum

I tillegg til kravet om å bli definert som «ikke-lokale nordmenn»- eller «besøkende fra utlandet», må den besøkende også ha TSRF som hovedformål med reisen til Fredrikstad sentrum for å bli inkludert i beregningen av den totale verdiskapningen.

2.2.4 Besøkendes forbruk

Denne delen av rapporten vil vurdere den besøkendes forbruk og spesifikke forhold som kan påvirke forbruket og den overordnede verdiskapningen.

Spesifikke forutsetninger

Enkelte forhold vil gjelde spesifikt for arrangementet arrangert i Fredrikstad, under de spesifikke datoene, og kan således ikke sammenlignes med tidligere arrangement. TSRF ble arrangert fra fredag til tirsdag første uke i fellesferien. Videre kan arrangementets besøkstall ha blitt påvirket av værforholdene disse dagene.

2.2.5 Innkvartering

Ulike typer innkvartering antas å kreve ulike typer av utgifter og bidrar derfor til ulik verdiskaping. For eksempel kan det antas at en gjest som bor på et hotell har høyere utgifter enn en gjest som leier en hytte eller en leilighet.

Innkvarteringskapasitet

Innkvarteringskapasitet og normalt belegg vil være relevant for verdiskapningen. Med belegg menes opptatte senger. Hvis hotellene hadde hatt 100 % belegg uavhengig av om arrangementet hadde funnet sted eller ikke, vil ikke arrangementets besøkende bidra til ytterligere verdiskaping. Da ville de erstattet besøkende som hadde booket rom uavhengig av om TSRF hadde blitt arrangert eller ikke.

Tallene fra hotellene anses som pålitelige. Overnattingskapasiteten (målt i totalt antall senger) og normal okkupasjon i samme periode utenom spesifikke arrangement, er basert på data samlet inn gjennom kommunikasjon med hotellene i området.

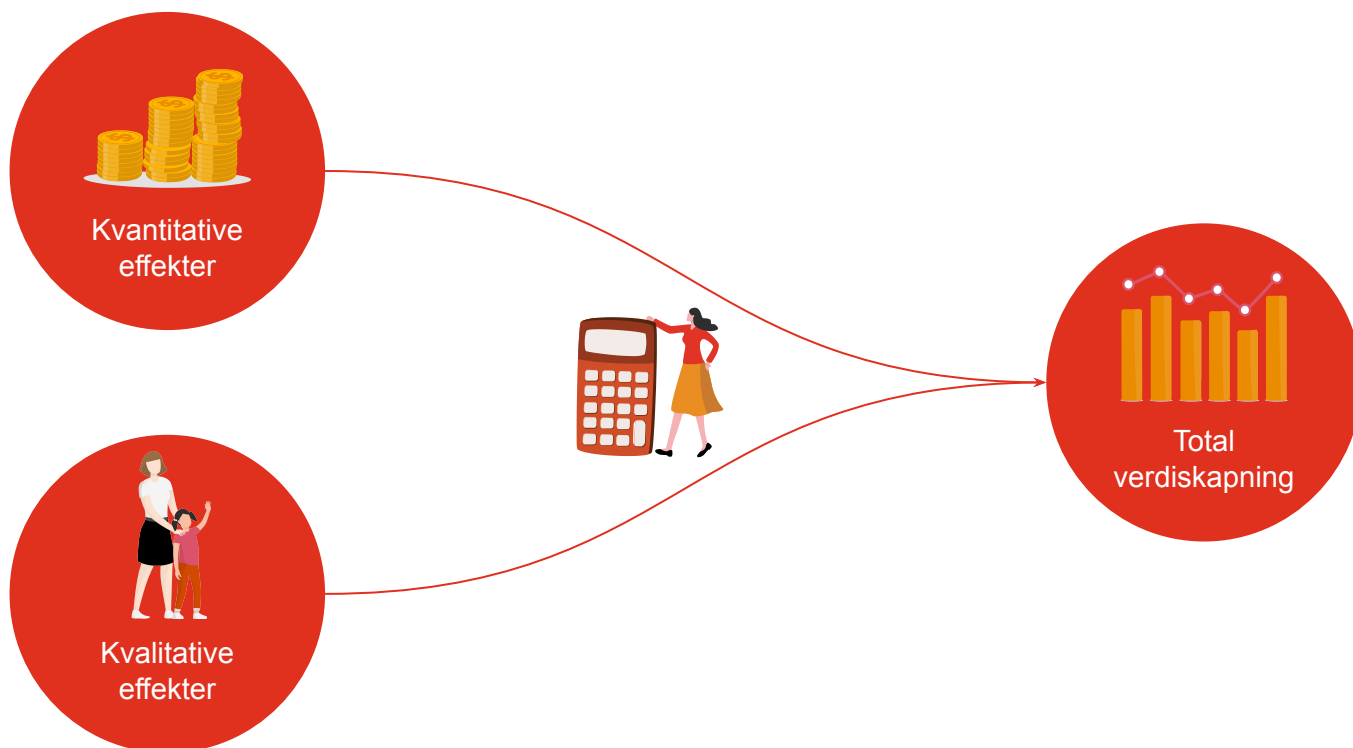
Kapasitet på hytter eller private leiligheter som er tilgjengelig for leie er utfordrende å vurdere. Tilbudet er stort, og består av utleieenheter som er tilgjengelige på nettsider som Finn.no og AirBnb. Antall hytter eller leiligheter tilgjengelig for leie vil ikke bli ansett som et hinder for folk å delta på TSRF.

Metodisk gjennomføring

2.3 Verdiskapning

For å analysere effekter og ringvirkninger, har PwC benyttet både kvantitative og kvalitative data i tillegg til arrangementskalkulatoren. Arrangementskalkulatoren er utarbeidet i samarbeid med Innovasjon Norge.

I denne ringvirkningsanalysen defineres verdiskapning som summen av kvantitative og kvalitative effekter. Der de kvantitative effektene lar seg tallfeste, for eksempel antall besøkende og totalt forbruk i forbindelse med arrangementet, er de kvalitative effektene i større grad knyttet til hvordan arrangementet bidrar til ringvirkninger ut over økonomisk verdiskapning. Eksempler på dette er bidraget arrangementet har til å skape begeistring og økt tilhørighet for befolkningen i regionen, fungere som en arena for integrering, være en katalysator for frivillig arbeid eller være en mulighet for markedsføring av lokale varer og produkter.

Figur 2.3: Verdiskapning

2.3.1 Regnskap - Tall Ships Races Fredrikstad 2023

Hvor og hvordan arrangøren forvalter økonomiske ressurser vil potensielt ha en stor innflytelse på selve verdiskapningen. Dette vil spesielt tre i kraft dersom arrangøren bidrar til å flytte midler ut av regionen eller ut av landet. Med andre ord vil inntekten eller kostnaden kunne påvirke verdiskapningen avhengig av hvor det kommer fra. Forbruk finansiert utenfor regionen eller landet, men som konsumeres lokalt, vil ha en positiv innvirkning på verdiskapningen. Lokal finansiering av lokalt forbruk vil ha liten eller ingen innvirkning på verdiskapningen.

Metodisk gjennomføring

Ettersom regnskapet ikke er fullført ved tidspunktet denne rapporten blir ferdigstilt, er det utarbeidet et foreløpig prosjektrengskap. Anslaget er basert på foreløpige tall, og er utredet av Fredrikstad kommune. Det er tatt høyde for kjente kostnader som enda ikke er bokført i prosjektrengskapet. TSRF 23 vil ikke fremlegge et endelig regnskap før godkjenning av kommunens årsregnskap for 2023, som forventes å foreligge i juni 2024. Hver inntekts- og utgiftspost er vurdert og fordelt ut fra om de er opprettet i regionen, utenfor regionen eller fra utlandet. Disse tallene vil derfor ikke bli revidert.

2.4 Data fra lokale virksomheter

Data fra lokale virksomheter ble samlet inn som et supplement til resultatene fra arrangementskalkulatoren. Hovedformålet var å undersøke om man kunne kartlegge en økning i omsetning hos de lokale virksomhetene i den aktuelle perioden arrangementet ble avholdt, sammenlignet med omsetning fra korresponderende periode tidligere år. For å gjøre denne sammenligningen hentet vi inn tall fra BankAxept som står for ca. 75 % av alle transaksjoner.

Informasjon om hotellenes belegg ble samlet inn fra hoteller i Fredrikstad og omegn, der fire av hotellene er lokalisert i Fredrikstad sentrum. Når det gjelder beleggsprosent, er det gjennomsnittlige verdier som er tatt i bruk.

For å supplere med egne innsamlede data fra hotellene i Fredrikstad, har vi hentet inn en rapport utarbeidet av Capia. Rapporten kartlegger hovedsakelig utvikling og gir en oversikt over aktivitet til hoteller og utleietjenester som AirBnb og HomeAway i Fredrikstad fra juli 2022 til juli 2023. Data til denne rapporten er levert fra AirDNA, og vi må ta hensyn til at data fra en sekundærkilde aldri vil være 100 % nøyaktig. Så lenge AirBnb ikke offentligjør sine tall vil data fra AirDNA antageligvis være den beste kilden til innsikt i AirBnb-markedet i Norge i dag.

2.5 Effekt for sponsorene

En oversikt over sponsorene til arrangementet finner man på TSRF sin hjemmeside. TSRF prosjektledelse har 38 sponsorer og samarbeidspartnere som har blitt forespurt om å delta i en undersøkelse rettet mot sponsorene. PwC har kommet i kontakt med samtlige sponsorer og samarbeidspartnere. I samarbeid med TSRF prosjektledelse har PwC utarbeidet en spørreundersøkelse som fokuserer på følgende overskrifter; sponsorenes hensikt, sponsorprogrammet i seg selv og effektene oppnådd ved sponning av TSRF. Sponsorene ble kontaktet og 26 sponsorer ønsket å besvare undersøkelsen over telefon med PwC. På grunn av ulike omstendigheter oppga noen av sponsorene informasjon om at de ikke hadde mulighet til å delta på et intervju.

Metodisk gjennomføring

2.6 Spesifikke forutsetninger

Under arrangementet fra fredag 14. juli til tirsdag 18. juli var det variable værforhold, hvor lørdag og søndag spesielt var preget av regnbyger. Tabellen under representerer været i Fredrikstad målt av CustomWeather som gir værdata på timeanddate.com. De benytter værstasjoner på flyplasser og stasjoner som drives av World Meteorological Association (WMO), og MADIS. MADIS er en meteorologisk observasjonsdatabase og datautleveringssystem som dekker hele kloden.

Været i uke 28/29	Fredag	Lørdag	Søndag	Mandag	Tirsdag
TSRF 2019					
Temperatur	21 °C	28 °C	23 °C	19 °C	20 °C
Skydekke	Klarvær	Delvis skyet	Lettskyet	Lettskyet	Lettskyet
TSRF 2023					
Temperatur	17 °C	16 °C	17 °C	17 °C	17 °C
Skydekke	Lettskyet	Regn	Lettskyet og regn	Skyet	Lettskyet

Figur 2.6.1 Været

<https://www.timeanddate.com/weather/norway/fredrikstad/historic?month=7&year=2023>
<https://madis.ncep.noaa.gov/>

3

Besøkendes
tilbakemelding

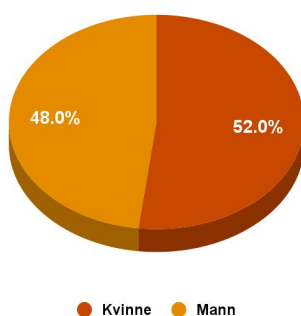
pwc

Besøkendes tilbakemelding

I samarbeid med arrangøren utarbeidet PwC en publikumsundersøkelse. Denne ble gjennomført ved flere stands plassert i arrangørens servicetelt i arrangementsområdet. Antallet respondenter var 485. Spørsmålene hadde som mål å gi informasjon om arrangementets besøkende. Det meste av informasjonen som ble samlet inn ble brukt som innspill for å vurdere de økonomiske ringvirkningene av arrangementet. Svarene fra undersøkelsen vil ikke gi direkte grunnlag for satsene i arrangementskalkulatoren, men vil blant annet være et supplement til forbruksdata innhentet fra SSB.

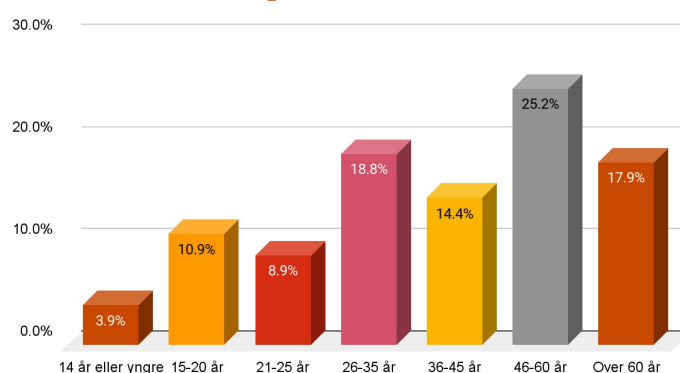
3.1 Besøkendes profil

Respondenters kjønn

Figur 3.1.1 Respondenters kjønn

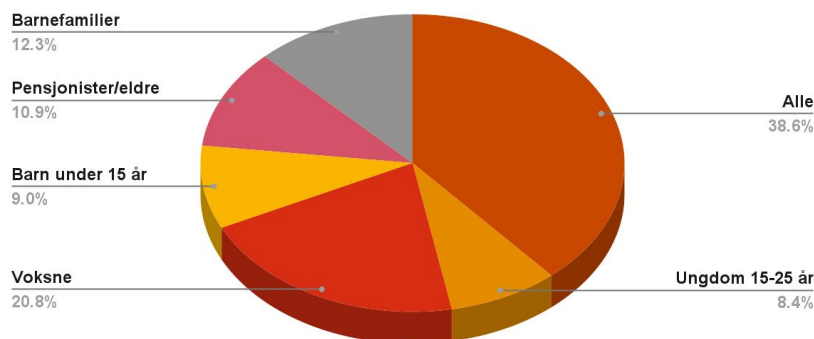
Respondenters alder

Figur 3.1.2 Respondenters alder

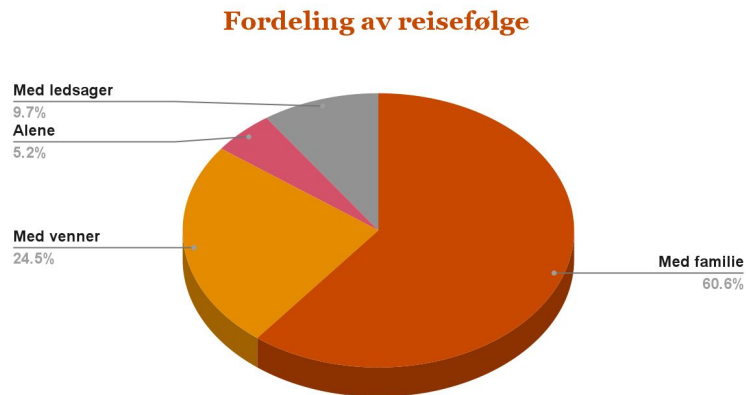
Totalt 485 personer svarte på undersøkelsen, der 252 var kvinner og 232 var menn. Totalt 209 av respondentene (43,1 %) var eldre enn 45 år og er derfor klassifisert i gruppene 46-50 år og over 60 år. Når vi spurte respondentene om hvilken aldersgruppe arrangementet passer best for, svarte 38,6 % at arrangementet appellerer til alle grupper.

Hvilken aldersgruppe passer best for TSRF?

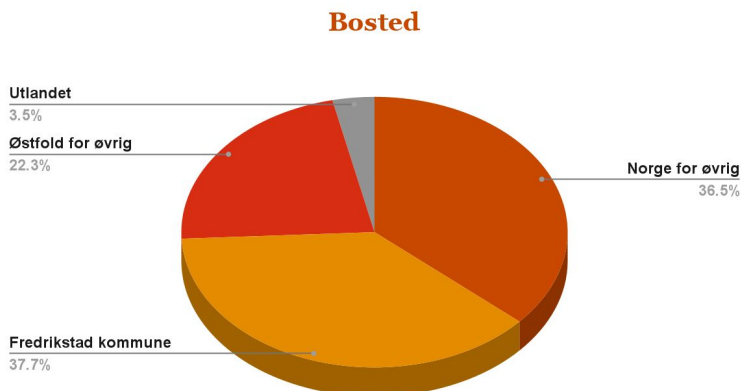
Figur 3.1.3 Besøkendes mening om hvem Tall Ships Races appellerer til

Besøkendes tilbakemelding

Figur 3.1.4 Respondentens reisefølge under arrangementet

For å kartlegge deltakelsen på TSRF ble representantene spurt om hvem de reiste med til arrangementet. Resultatene viser at flertallet av deltakerne valgte å delta med familiemedlemmer, som utgjorde den største andelen med 60,6 %. Deltakelse sammen med venner utgjorde 24,5 % av deltakerne, mens en mindre andel, 9,7 %, valgte å delta med en ledsager. Den minste andelen av deltakerne, 5,2 %, valgte å delta på TSRF alene.

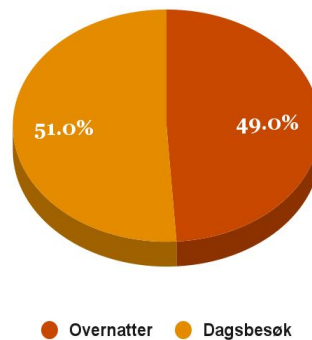
Figur 3.1.5 Respondentenes bosted

Respondentenes bosted spiller en avgjørende rolle i beregningen av arrangementets økonomiske verdiskapning, da hoveddelen av verdiskapningen forventes fra besøkende som kommer utenfor Fredrikstad-regionen. Diagrammet ovenfor gir en indikasjon på deltakers bosted, og den viser at flertallet av respondentene er tilreisende fra utenfor Fredrikstad, med en samlet prosentandel på 62,3 %, hvorav 3,5 % av representantene kommer fra utlandet. Likevel er det viktig å merke seg at en betydelig andel av deltakerne, 37,7 %, er fra selve Fredrikstad-regionen. Dette gir et nyansert bilde av arrangementets appell både lokalt, regionalt og internasjonalt.

Besøkendes tilbakemelding

Alle respondentene med bosted utenfor Fredrikstad kommune, fikk spørsmålet om de var på dagsbesøk eller overnatting. Resultatene fra undersøkelsen viser at 51,0 % av de tilreisende var på dagstur til TSRF og overnattet ikke i byen. Dette indikerer på at hele 49,0 % av de besøkende som kom utenfra Fredrikstad fra valgte å overnatte lokalt.

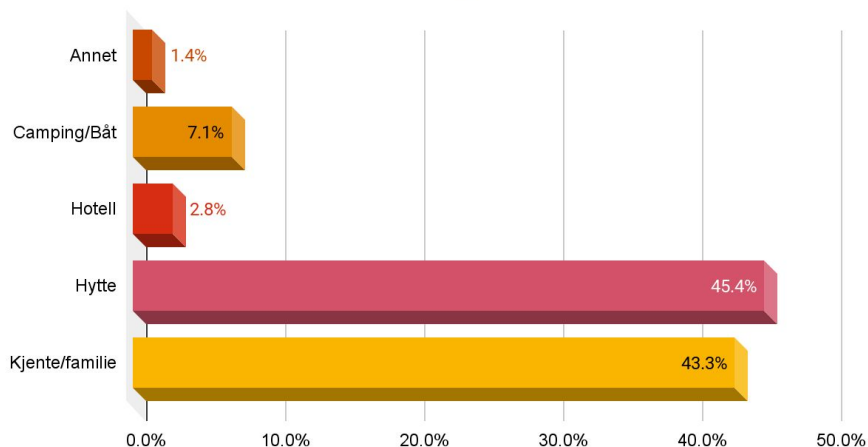
Dagsbesøk eller overnatting

Figur 3.1.6 Type besøk

Representantenes valg av overnattingsform spiller en betydelig rolle i vurderingen av arrangementets økonomiske innvirkning. Dette spørsmålet ble kun stilt til deltakere som hadde bosted utenfor Fredrikstad kommune. De som valgte å overnatte under arrangementet, varierte i sine preferanser for overnattingssteder, som illustrert i diagrammet under. 43,3 % av deltakerne som overnattet, oppga at de benyttet seg av kjente eller familie som overnattingssted. Cirka 3 % foretrakk hotellovernatting i Fredrikstad, mens 52,5 % tilbrakte nettene på hytte, campingplass eller i båt.

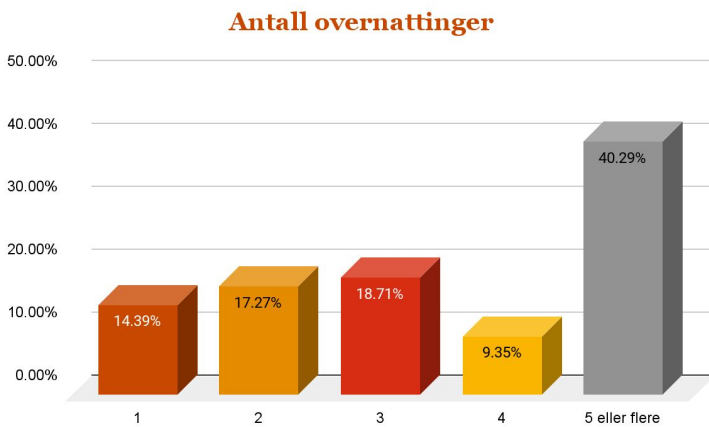
Overnattingsform

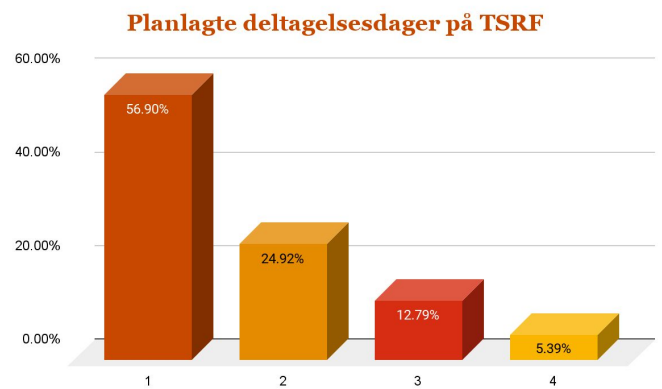
Figur 3.1.7 Overnattingsform

Besøkendes tilbakemelding

En sammenligning av diagrammene nedenfor viser et interessant funn. Figur 3.1.8 viser hvor mange overnattinger deltakerne har planlagt under oppholdet i Fredrikstad for de representanter som oppga at de overnattet, mens figur 3.1.9 viser hvor mange dager hver person planla å delta på Tall Ships Races. Resultatene viser at deltakerne i gjennomsnitt planla å delta 1,67 dager på Tall Ships Races. Imidlertid er gjennomsnittlig antall overnattinger mye større enn dette gjennomsnittet med 3,48 dager. Dette indikerer at en betydelig andel av deltakerne som deltok på arrangementet oppholdt seg i byen over en lengre periode enn de deltok på arrangementet. Dette så vi også under arrangementet i 2019.

Figur 3.1.8 Antall overnattinger

Figur 3.1.9 Deltagelse i dager TSRF

For å kartlegge hvor mange besøkende som var i Fredrikstad hovedsakelig for å delta på TSRF, ble de besøkende stilt spørsmål om de tidligere har deltatt på TSRF og hvorvidt arrangementet var deres hovedformål med besøket til Fredrikstad sentrum denne dagen. Hele 62,7 % av respondentene svarte at de har deltatt på TSRF tidligere, og 64,4 % av respondentene hadde TSRF som hovedformål med besøket til byen.

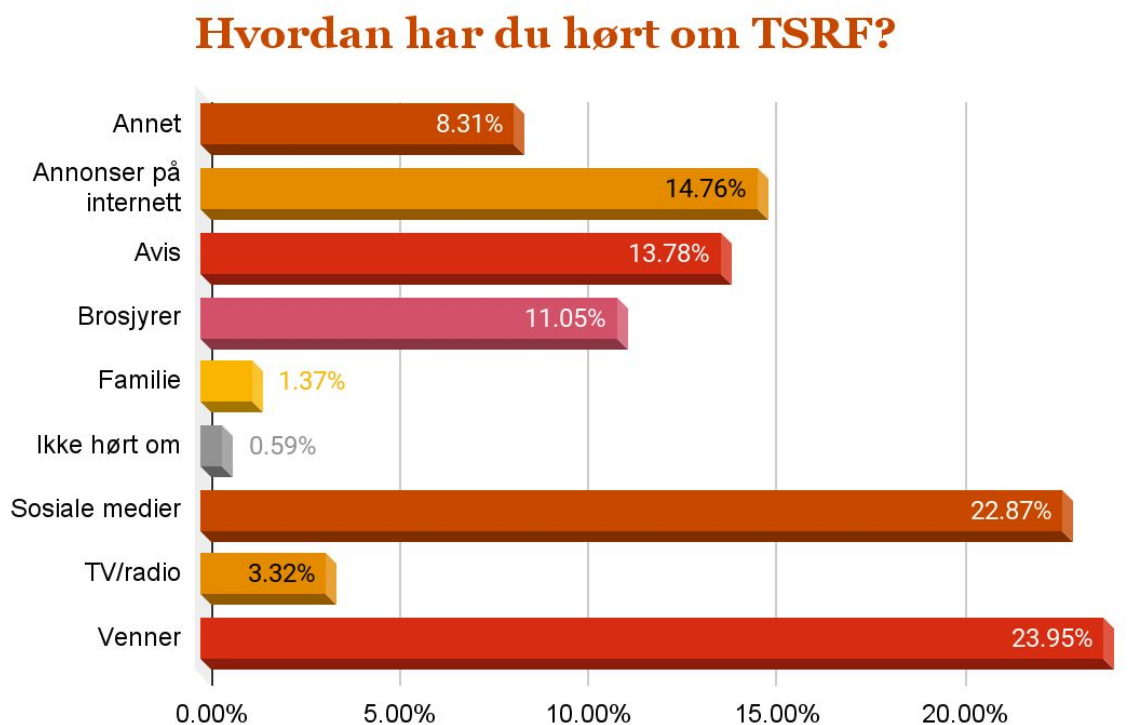
Figur 3.1.10 Tidligere deltakelse på TSRF

Figur 3.1.11 Om TSRF er hovedformål med besøket

Besøkendes tilbakemelding

Dette viser at arrangementet har god evne til å beholde et lojalt publikum som velger å komme tilbake. Samtidig gir det også rom for vekst og utvikling, da det fremdeles er en god andel deltakere som er nye for arrangementet. Merk at det kun var tilreisende som fikk spørsmålet om TSRF var hovedformålet med besøket til Fredrikstad.

Figur 3.1.12 Informasjonskanaler

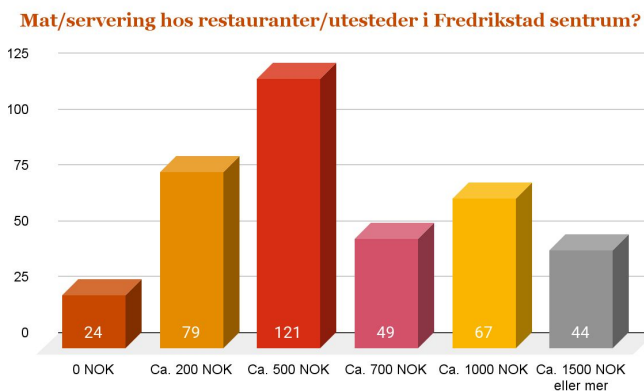
Venner og sosiale medier er de mest dominerende informasjonskildene for arrangementet. Annonser på internett og aviser står også for en vesentlig andel av hvordan deltakerne ble oppmerksomme av TSRF, hvor disse postene til sammen utgjør 28,5 %. Det er imidlertid interessant å merke seg at de mest tradisjonelle kanalene, som reklameplakater/brosjyrer og TV/radio, utgjorde mindre enn 35 % av informasjonskildene. Det er verdt å påpeke at respondentene hadde muligheten til å velge flere alternativer når de svarte på dette spørsmålet, noe som indikerer en variert kildebruk blant deltakerne.

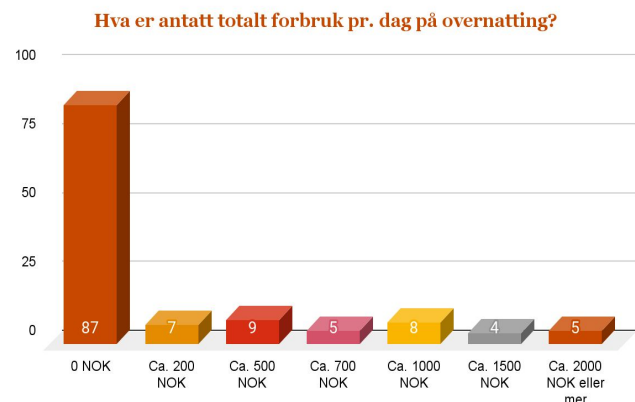
Besøkendes tilbakemelding

3.2 Respondenters antatte totale forbruk i NOK

Respondentenes forbruk er delt inn i fire forskjellige kategorier. Det er tatt utgangspunkt i forbruk av mat og drikke i og utenfor arrangementets område, forbruk per dag i forbindelse med overnattinger, forbruk til transport og forbruk i butikker i sentrum. Arrangementsområdet ble i dialog med kommunen definert som Isegran og langs brygga fra Fredrikstadbrua til Værste inkludert parken til Biblioteket, Dampskipsbryggen og Blomstertorget. Nedenfor er en sammenligning mellom forbruk på mat og drikke i og utenfor arrangementets område.

Figur 3.2.1 forbruk mat og drikke

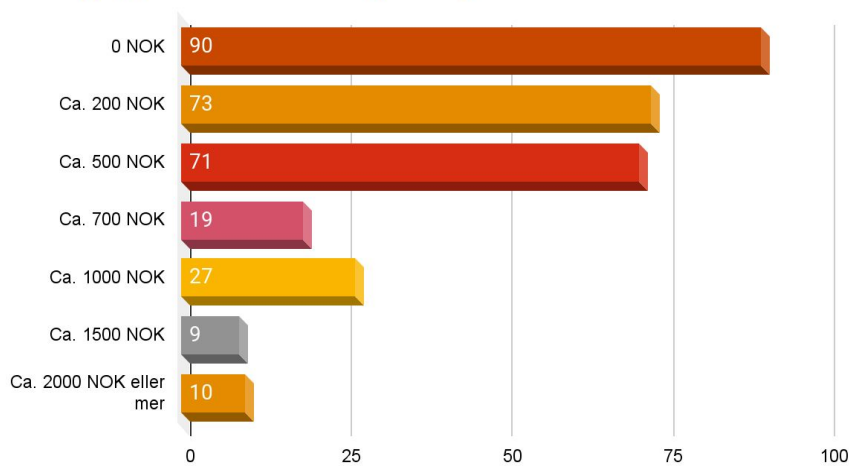
Figur 3.2.2 forbruk overnatting

Fra figurene ovenfor, ser vi daglig forbruk knyttet til mat og overnatting. Hele 93,8 % av respondentene meldte om at de hadde forbruk av mat/servering i fredrikstad sentrum under TSRF, hvor ca 29 % av respondentene brukte over 1 000 NOK. Kun ca 6 % som meldte at de ikke hadde forbruk av mat/servering i Fredrikstad sentrum under TSRF, som viser at tilbudet av mat og drikke var attraktivt under arrangementet, og at et slikt arrangement vil skape merverdi for lokal næringen i Fredrikstad.

Ved spørsmål om overnatting svarte ca 70 % av respondentene at de brukte 0 kroner, noe som gjenspeiler seg i prosentandelen vi kom frem til i grafen om overnatningsform hvor overnatting hos kjente/familie og hytte var dominerende. Svarene bærer preg av stor variasjon i totalt forbruk pr. dag til overnatting. Det kan antas at respondenter som svarte fra ca. 200 NOK til ca. 700 NOK representerer andelen av besøkende som sov i båt, på campingplasser eller hos familie/venner. 13,6% av respondentene hadde et antatt forbruk som var Ca. 1000 NOK eller mer, og representerer trolig andelen som benyttet seg av hotell under TSRF, hvor også priser på hotell varierer ut i fra ulike produktsegmenter som hotellbransjen tilbyr.

Besøkendes tilbakemelding

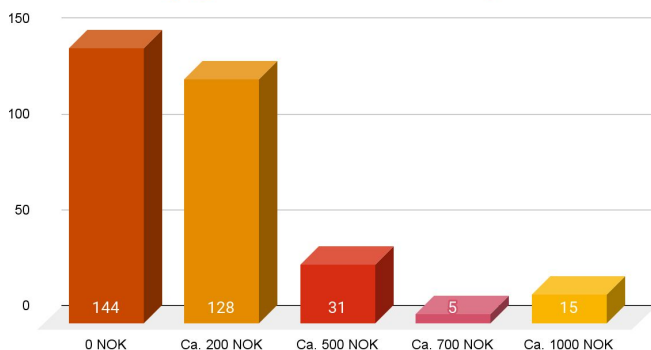
Daglig antatt forbruk pr. dag i butikker i sentrum

Figur 3.2.3 forbruk butikker

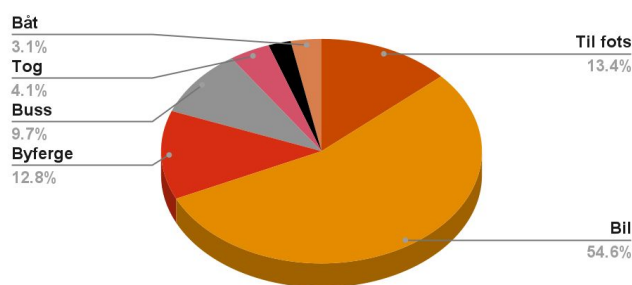
Når det gjelder spørsmålet om hvor mye penger respondentene brukte i butikker i sentrum av Fredrikstad, svarte 30,1 % at de brukte 0 kroner. Dette kan skyldes at de fleste begivenheter og mat og drikke var tilgjengelig i det definerte arrangement området og hovedårsaken til besøket i utgangspunktet.

Daglig antatt forbruk til transport

Figur 3.2.4 Forbruk transport

Transportmiddel

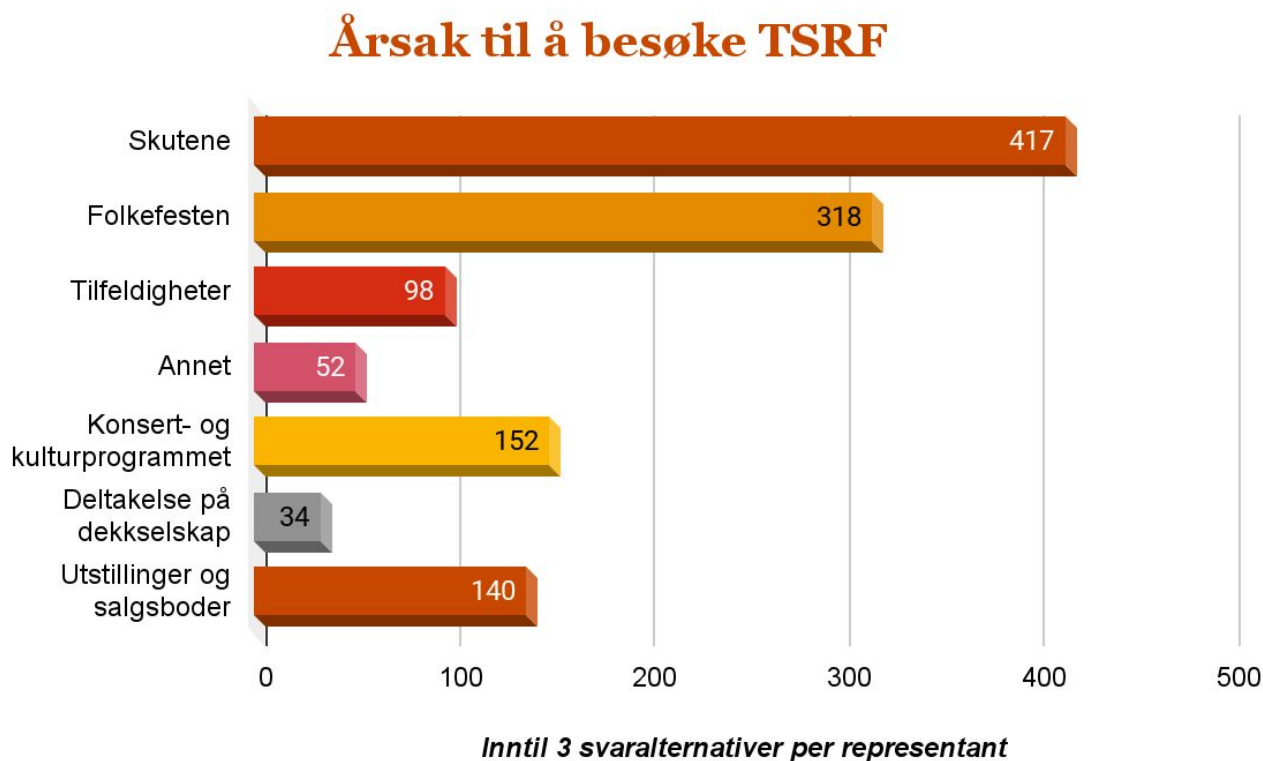
Figur 3.2.3 Transportmiddel

Hele 45,4 % benyttet andre transportmidler enn bil til arrangementet. Dette er positivt for TSRF med deres miljøfokus og oppfordring til besøkende om å la bilen bli værende hjemme. Vi kan sammenligne forbruket på transport med transportmetoden respondentene brukte for å komme seg til arrangementet. 28,5 % av respondentene brukte kostnadsfri transport, som her defineres som byferge, til fots og på sykkel. Vi kan se at litt under halvparten (44,6 %) av respondentene brukte 0 kroner på transport. Differansen kan forklares ved at enkelte av respondentene ikke medregnet drivstoffkostnader i beregningen selv om de brukte bil som transportmiddel, eller de kan ha vært passasjer.

Besøkendes tilbakemelding

3.3 Kvalitative innspill

Videre ble spørreundersøkelsen benyttet til å kartlegge de viktigste årsakene til respondentenes besøk under arrangementet, og deres helhetsinntrykk av TSRF med Fredrikstad som vertsby. Som man kan se i figuren under er skutene og folkefesten hovedårsaken til besøket for mange av respondentene. Bare noen få besvarte at de deltok på arrangementet ved en tilfeldighet eller annet. Merk at respondentene hadde mulighet til å velge inntil tre alternativer når de besvarte dette spørsmålet.

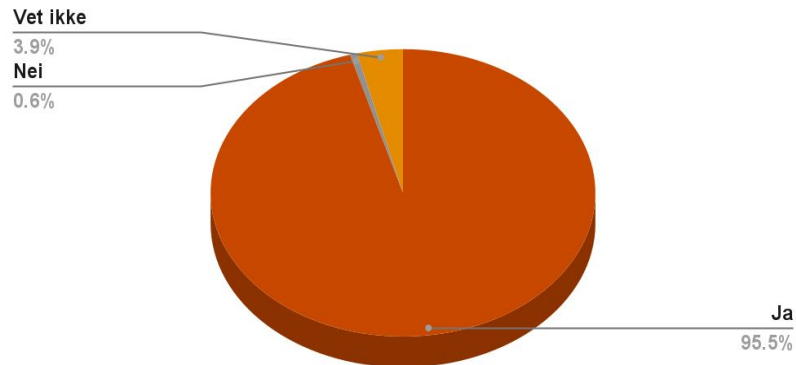

Figur 3.3.1 Årsak til besøk til TSRF i Fredrikstad

Respondentene virker fornøyde med sin deltakelse i The Tall Ships Races 2023 i Fredrikstad (TSRF). Resultatene fra undersøkelsen indikerer en overveldende positiv respons når deltakerne ble spurt om deres opplevelse av TSRF har gitt dem lysten til å besøke Fredrikstad igjen, med hele 95,5 % som svarte bekreftende. 3,9 % av respondentene var usikre på om de ville delta på dette arrangementet igjen, mens kun 2 stk av hele utvalget meldte at de ikke ønsket å delta på TSRF igjen. Dette er en god indikasjon på det helhetlige inntrykket respondentene hadde av arrangementet.

Besøkendes tilbakemelding

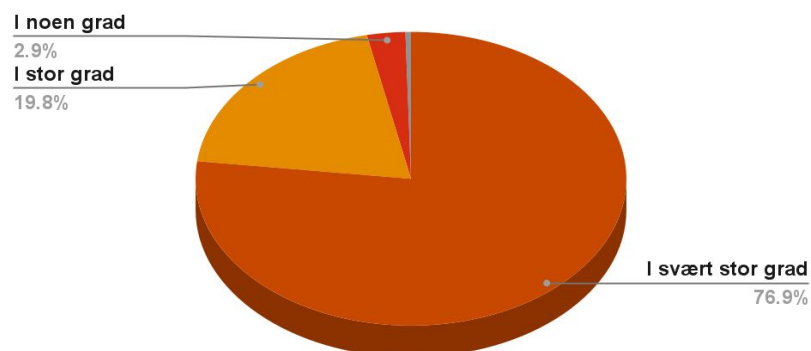
Har opplevelsen din ved å besøke TSRF gitt deg lyst til å besøke Fredrikstad igjen?

Figur 3.3.2 Respons på gjenbesøk i Fredrikstad

Hele 76,9% mente at arrangementet hadde en svært positiv innvirkning på Fredrikstad. Videre svarte 19,8 % at arrangementet hadde en betydelig positiv innvirkning, noe som resulterte i en samlet andel på 96,7 % som vurderte arrangementet som enten positivt eller svært positivt for Fredrikstad. Disse tallene underbygger tydelig at TSRF var en vellykket begivenhet som både deltakerne og byen Fredrikstad har stor glede av.

I hvilken grad synes du TSRF er positivt for Fredrikstad?

Figur 3.3.3 Formening om Fredrikstad som vertsby

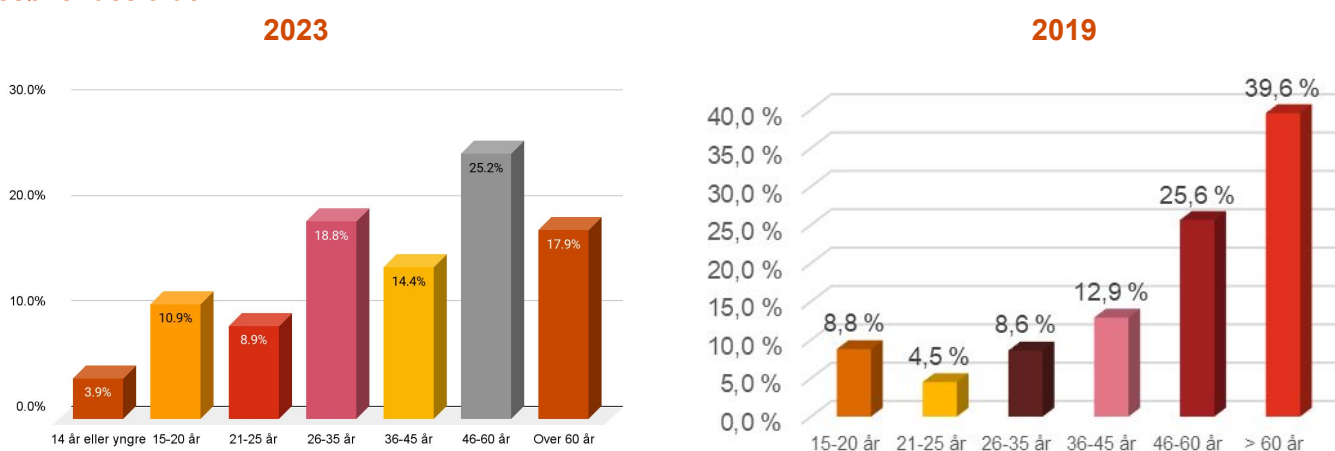
Besøkendes tilbakemelding

3.4 Sammenligning - de besøkendes tilbakemelding under TSRF 2019

Tilsvarende undersøkelse ble gjennomført under Tall Ships Races Fredrikstad 2019. Det er derfor interessant å sammenligne besvarelsene mottatt fra besøkende i 2023 mot besvarelsene vi mottok tilbake i 2019. Svært mange av spørsmålene stilt i undersøkelsen har gitt tilsvarende svar i 2023 som i 2019. Dette gir oss gode indikasjoner på at besvarelsene som samles inn med denne metoden kan anses som relevante og pålitelige for videre analyse. Likevel ser vi noen interessante forskjeller, og disse vil videre bli belyst i dette delkapittelet.

3.4.1 Interessante funn

Besøkendes alder

Figur 3.4.1 Sammenligning av besøkendes alder

Sammenlignet med 2019 ser vi en tydelig endring i fordelingen mellom de besøkendes aldersgrupper. I 2019 var besøkende over 60 år den største aldersgruppen som deltok under arrangementet, etterfulgt av aldersgruppen 46-60 år. I 2023 ser vi derimot et skifte, hvor besøkende i aldersgruppen 46-60 år er den største, etterfulgt av besøkende i aldersgruppen 26-35 år. Dette kan skyldes at TSRF har lagt større vekt på et bredt og variert kulturprogram som i større grad har truffet flere aldersgrupper. En annen årsak kan også være værforholdene, hvor arrangementet i 2023 har vært preget av regn og skiftende vær. Dette kan være årsaken til færre besøkende i aldersgruppen over 60 år.

Respondenters bosted

Resultatene fra spørreundersøkelsen viser at fordelingen av de besøkendes opprinnelse er relativt jevn i 2023 sammenlignet med 2019. De besøkendes opprinnelse er et viktig nøkkeltall for arrangementets verdiskapning, da andelen av lokale innbyggere ekskluderes i sin helhet i arrangementskalkulatoren. I 2023 er andelen lokale innbyggere noe mindre enn i 2019, som har en positiv påvirkning på beregningen av arrangementets verdiskapning. Videre er andelen av utenlandske besøkende noe lavere i 2023, og vil ha en negativ påvirkning på den nasjonale andelen av arrangementets verdiskapning. At denne fordelingen har vært stabil siden 2019 er positivt for arrangementet og viser hvilket potensiale for verdiskapning et arrangement som TSRF har for Fredrikstad som vertsby.

Besøkendes tilbakemelding

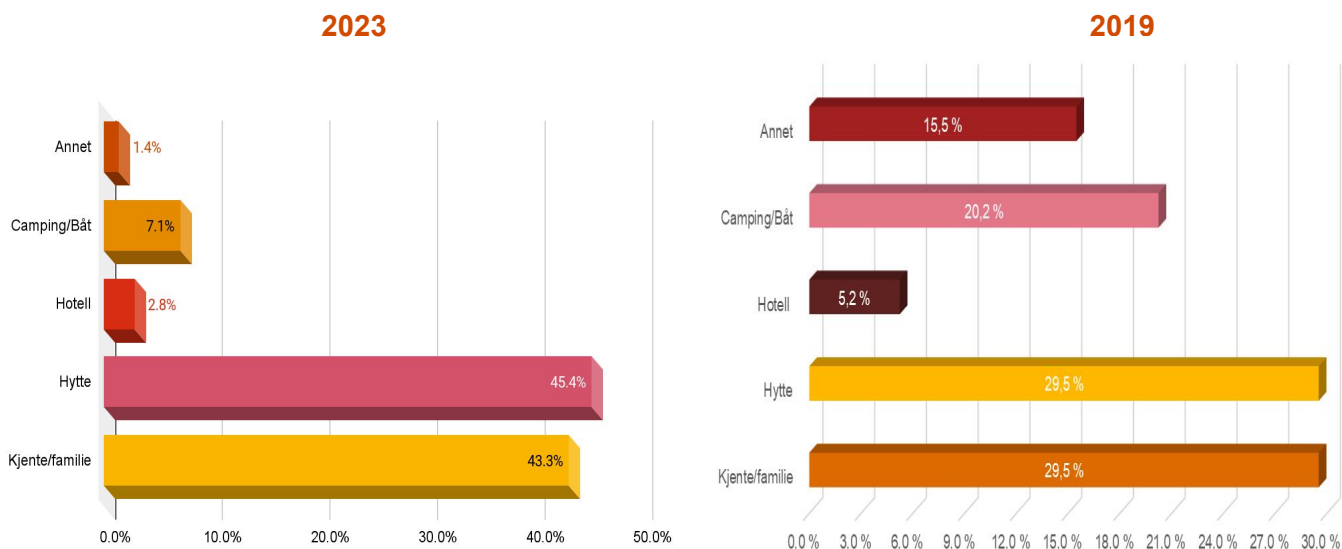
Bosted	2023	2019	Endring
Fredrikstad kommune	37,7 %	41,4 %	-3,7 %
Østfold for øvrig	22,3 %	19,6 %	2,7 %
Norge for øvrig	36,5 %	32,6 %	3,9 %
Utlandet	3,5 %	6,3 %	-2,8 %

Tabell 3.4.1 Sammenligning av besøkendes bosted

Overnatting

Fordelingen mellom antall tilreisende som enten overnatter eller er på dagsbesøk i Fredrikstad er relativt jevn, og det har ikke vært store endringer sammenlignet med 2019. I 2019 var 55,4 % av de tilreisende på dagsbesøk og 44,6 % overnattet. I 2023 er 49 % av de tilreisende på dagsbesøk og 51 % har overnattet. Vi kan derimot se noen forskjeller i fordelingen mellom de tilreisendes overnattingsform.

Blant de tilreisende som har overnattet er det overnattingsformene “kjente/familie” og “hytte” som er mest dominerende begge år. Likevel kan man se en endring i de øvrige overnattingsformene hvor andelen “camping/båt” og “annet” er betydelig redusert i 2023 til fordel for “hytte” og “kjente/familie”. Videre ser man en relativt lik fordeling mellom antall overnattinger, og hvor mange planlagte dager de besøkende har på TSRF begge år.

Figur 3.4.2 Sammenligning av overnattingsform

4

Verdiskapning

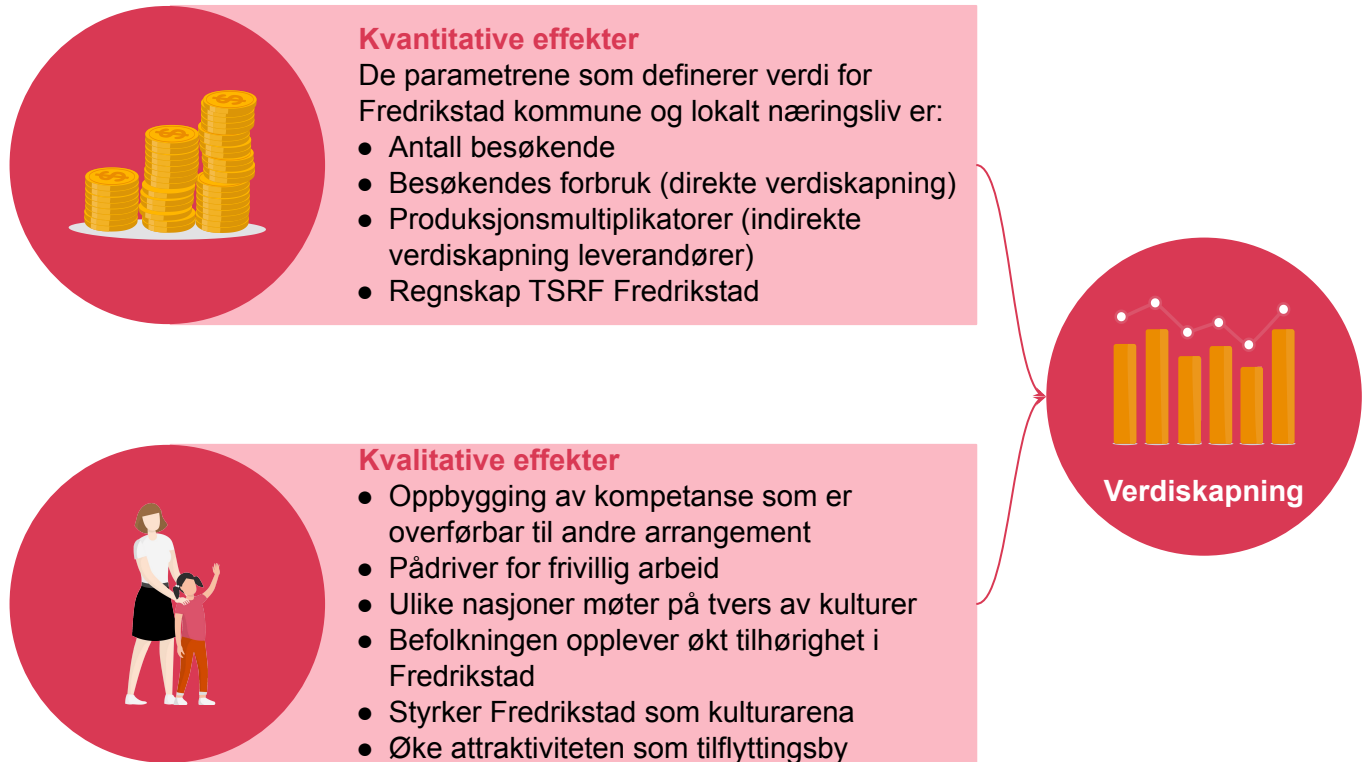

pwc

Verdiskapning

I denne ringvirkningsanalysen har vi inkludert kvantitative effekter ved bruk av arrangementskalkulatoren. I tillegg har vi vurdert kvalitative effekter ved å gjennomføre en spørreundersøkelse blant besøkende på arrangementet.

Figur 4.0.1 Verdiskapning

4.1 Kvantitativ verdiskapning

Dette kapitlet vil presentere en vurdering av arrangementets verdiskapning, med fokus på tidligere definerte forutsetninger, som beskrevet i metodekapitlet. Vi vil utføre en kvantitativ analyse av verdiskapningen for Fredrikstad kommune, med henvisning til både regional og nasjonal innvirkning.

Vi deler verdiskapningen fra arrangementet inn i to kategorier: regional verdiskapning, som har en direkte innvirkning på Fredrikstad-regionen, og nasjonal verdiskapning, som påvirker hele nasjonen. Forskjellen mellom de to ligger i kilden til forbruket: regional verdiskapning kommer fra besøkende som er norske statsborgere, men som ikke bor i Fredrikstad, mens nasjonal verdiskapning inkluderer forbruk og investeringer fra utenlandske besøkende og er i tillegg en del av den regionale verdiskapningen.

Verdiskapning

Lokale besøkende, personer med tilknytning til lokalsamfunnet og deltakere fra lokalområdet ekskluderes fra verdiskapning beregningen, da arrangementets kalkulasjoner antar at lokalbefolkningen ikke vil generere økonomisk aktivitet i Fredrikstad i forbindelse med TSRF. I neste del av dette kapitlet vil vi gi en grundig oversikt over våre estimater.

Det er viktig å skille mellom ulike segmentering av *besøkende, tilknyttede personer og deltakere* i forhold til deres bidrag til verdiskapning for Østfold fylkeskommune. Besøkende som kommer utenfra Østfold og har TSRF som hovedmål for sitt besøk, er en kilde til verdiskapning for fylkeskommunen.

Segmentering av besøkende for Fredrikstad kommune

Besøkende som kommer utenfra Fredrikstad, som har TSRF som hovedformål med besøket til Fredrikstad sentrum, bidrar til verdiskapning for Fredrikstad kommune. Besøkende som ikke hadde TSRF som hovedformål for reisen trekkes ut. Besøkende med TSRF som hovedformål med reisen sin utgjorde 60 061 personer ut fra de 153 597 unike besøkende.

Segmentering av besøkende	Lokale	Ikke-lokale nordmenn	Besøkende fra utlandet
Andel av totale besøkende	38 %	59 %	4 %
Andel av besøkende med TSRF som hovedårsak til reise		65 %	53 %
Antall besøkende med betydning for verdiskapning		57 281	2 780

Tabell 4.1.1 Segmentering av besøkende

Segmentering av tilknyttede personer for Fredrikstad kommune

Tilknyttede personer som kommer utenfra Fredrikstad vil og bidra til verdiskapning for Fredrikstad kommune. Tilknyttede personer inkluderer artister, medlemmer av Tall Ships-komiteen, frivillige, ansatte og funksjonærer. Av de 1564 tilknyttede personene, vil 415 personer påvirke verdiskapningen for kommunen.

Segmentering av tilknyttede personer	Lokale	Ikke-lokale nordmenn	Besøkende fra utlandet
Andel av totale tilknyttede personer	74 %	20 %	6 %
Andel tilknyttede personer av betydning for verdiskapning		316	99

Tabell 4.1.2 Segmentering av tilknyttede personer

Verdiskapning

Segmentering av deltakere for Fredrikstad kommune

Deltakere som kommer utenfra Fredrikstad vil bidra til verdiskapning for Fredrikstad kommune. Vi har forutsett at medseilere, Sail Training International og mannskap er deltakere under arrangementet. Deltakere under arrangementet som vil påvirke verdiskapningen for Fredrikstad kommune utgjør 2 058 personer av totalt 2 162 deltakerne.

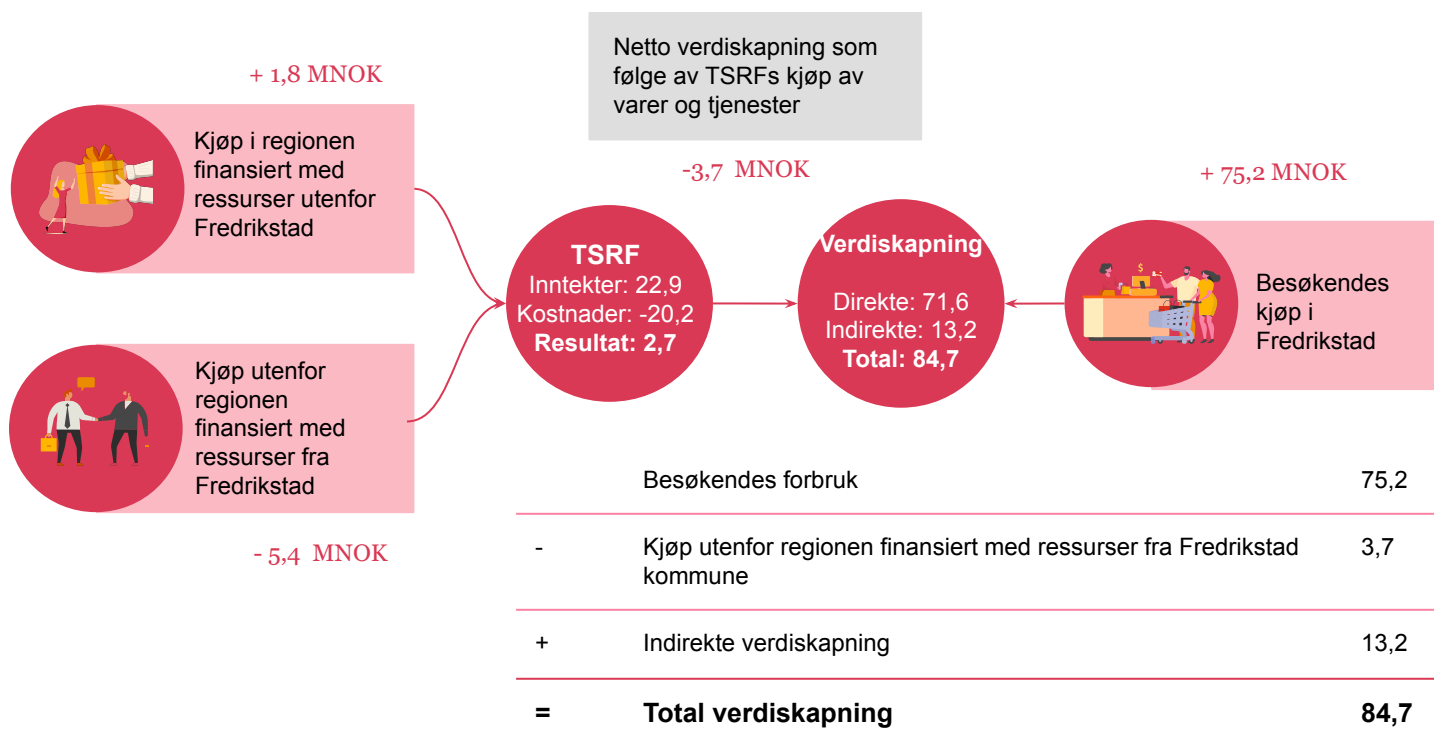
Segmentering av deltakere	Lokale	Ikke-lokale nordmenn	Besøkende fra utlandet
Andel av totale deltakere	5 %	12 %	83 %
Andel deltakere av betydning for verdiskapning		264	1 794

Tabell 4.1.3 Segmentering av deltakere

Verdiskapning

Regional verdiskapning for Fredrikstad kommune

Figur 4.1.2 Regional verdiskapningsprosess for Fredrikstad kommune

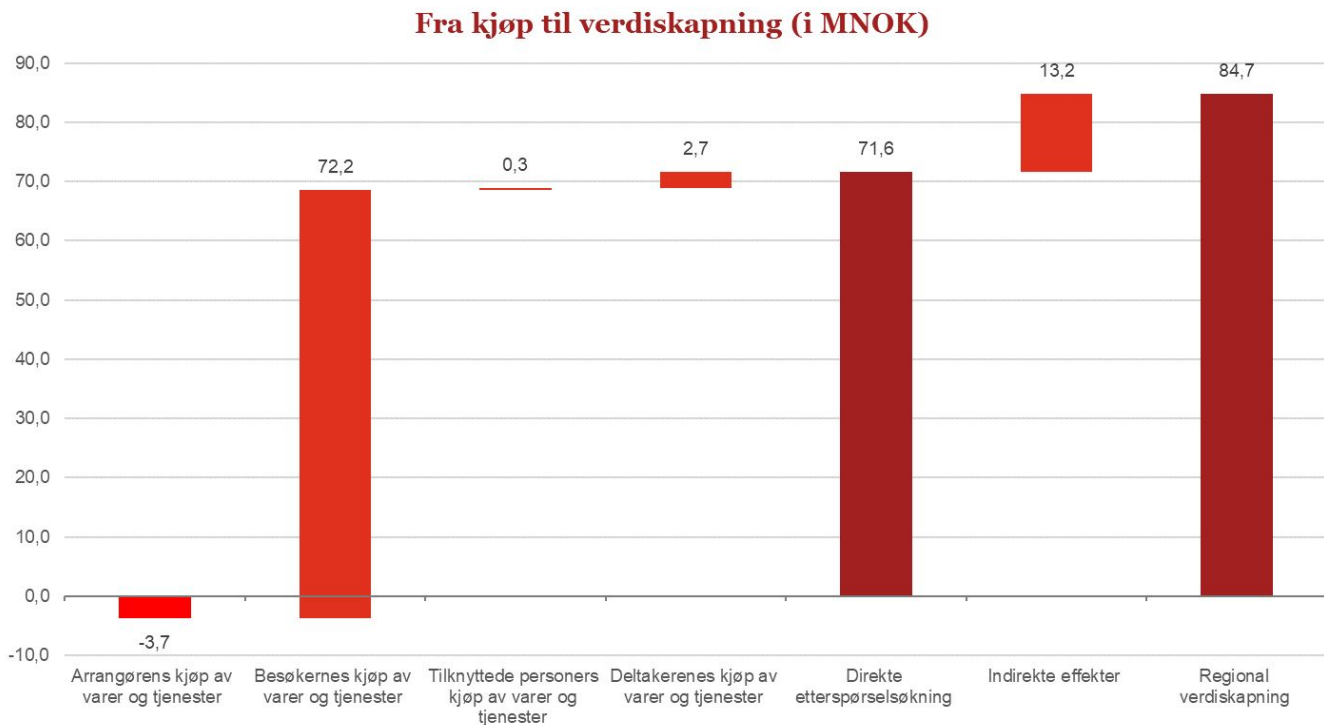
Figur 4.1.2 viser en illustrasjon av hvordan verdiskapningen er utredet:

- En stor andel av TSRFs inntekt er forårsaket av lokale ressurser, hovedsakelig TSRF sine sponsorer, som innebærer at regionalt forbruk er finansiert av regionale ressurser. Disse inntektene vil ikke gi økt regional verdiskapning da de er finansiert med lokale ressurser. Derimot vil inntekter fra blant annet sponsorer utenfor regionen ha en positiv effekt på den regionale verdiskapningen, og 1,8 MNOK som tilsvarer kjøp i regionen finansiert med ressurser utenfor Fredrikstad vil derfor bidra til verdiskapning.
- TSRF pådrar seg eksterne kostnader på 5,4 MNOK knyttet til ressurser utenfor regionen. Disse kostnadene påvirker verdiskapningen negativt og eksempler på slike kostnader inkluderer gebyrer betalt til Sail Training International og utgifter til skip som opererer utenfor regionen.
- Besøkende fra utenfor Fredrikstad-regionen har forbrukt varer og tjenester for en totalverdi på 75,2 MNOK. Når vi trekker fra kostnadene som forlater regionen, blir den direkte verdien redusert til 71,6 MNOK, som illustrert i figur 4.1.2. Vi måler den direkte verdiskapningen som arrangørens eller besøkendes kjøp av tjenester og varer under arrangementet. For eksempel kan dette være et hotellrom til 1 250 kroner per natt.

Verdiskapning

- Indirekte verdiskapning oppstår som et resultat av økt aktivitet knyttet til direkte forbruksutgifter, med en verdi på 13,2 MNOK. Den indirekte verdiskapningen kommer fra leverandører og underleverandører som øker sin produksjon for å møte den økte etterspørselen.

Den totale, regionale verdiskapningen TSRF har skapt i Fredrikstad tilsvarer summen av direkte og indirekte verdiskapning, pålydende **84,7 MNOK**.

Figur 4.1.3 Regional verdiskapning fra kjøp til verdiskapning for Fredrikstad kommune

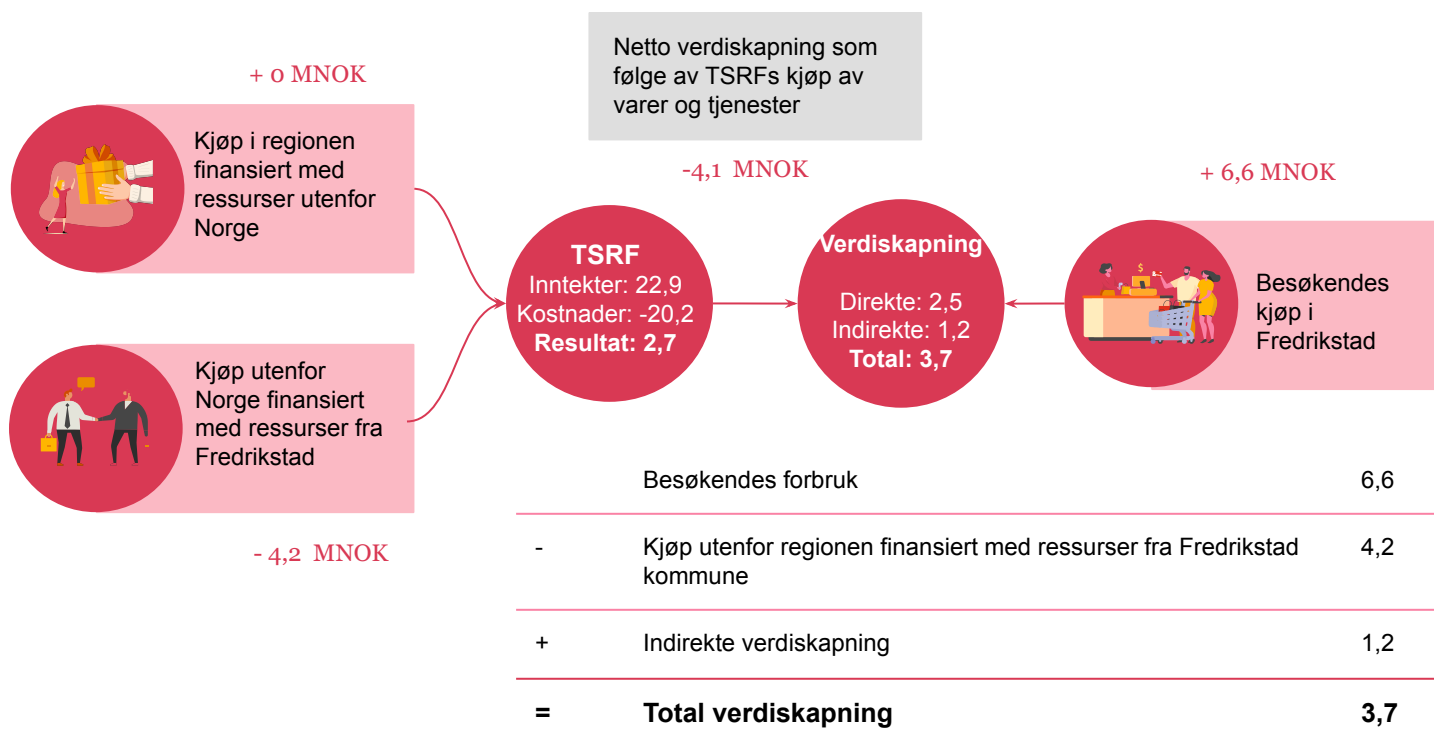
Som figur 4.1.3 illustrerer, er det de besøkendes forbruk som bidrar til den høyeste verdiskapningen. De tilreisendes forbruk kan fordeles videre i følgende kategorier: overnatting, servering, kjøp av dagligvarer, øvrige innkjøp, transport og aktiviteter. Av disse har de tilreisende høyest forbruk i kategoriene servering, transport og overnatting, slik tabell 4.1.1 fremstilles. Merk at forbruk i denne tabell inkluderer indirekte verdiskapning.

Forbruk i MNOK	Overnatting	Servering	Kjøp av dagligvarer	Øvrige innkjøp	Transport	Aktiviteter	Totalt
Besøkende	12,9	26,4	9,2	3,5	25,8	8,1	85,9
Tilknyttede personer	0,1	0,1	0,0	0,0	0,1	0,0	0,3
Deltakere	0,1	1,0	0,3	0,3	1,1	0,4	3,2

Tabell 4.1.1 Tilreisendes kjøp av varer og tjenester fordelt på kategori

Verdiskapning

Nasjonal verdiskapning for Fredrikstad kommune

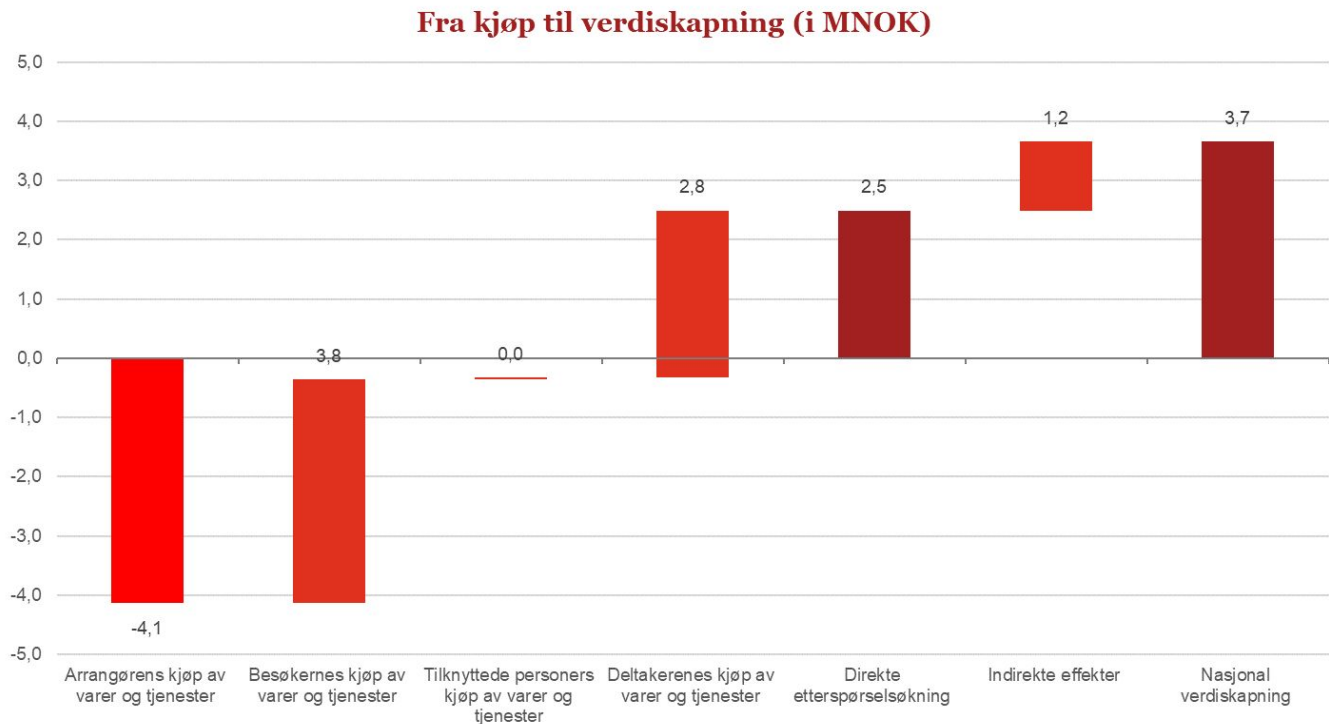
Figur 4.1.4 Nasjonal verdiskapningsprosess for Fredrikstad kommune

Figur 4.1.4 viser en illustrasjon av hvordan verdiskapningen er utredet:

- TSRFs største inntektskilde er, som nevnt tidligere, lokale ressurser primært fra Norge. For Fredrikstad kommune har det begrenset betydning om besøkende kommer fra utlandet eller andre deler i Norge. For å øke regional verdiskapning er det avgjørende å tiltrekke besøkende utenfor regionen.
- TSRF har hatt kostnader til utenlandske ressurser som bidrar til en negativ innvirkning på verdiskapningen. Kostnadene utgjør 4,2 MNOK av den regionale verdiskapningen. Dette viser at bare 1,2 MNOK av kostnadene utenfor Fredrikstad-regionen har vært tilknyttet ressurser nasjonalt.
- Besøkende fra utlandet har konsumert produkter og tjenester til en verdi av 6,6 MNOK. Hvis man reduserer verdien med kostnadene som strømmer ut av regionen, vil den direkte verdien bli 2,5 MNOK, slik som figur 4.1.4 viser.
- Kalkulatoren vurderer at besøkende fra utlandet sannsynligvis har høyere forbruk enn nordmenn under arrangementet, noe som gir indirekte nasjonal verdiskapning en høyere multiplikator enn regional verdiskapning. Nasjonal verdiskapning beregnes på bakgrunn av ulike antakelser enn lokal verdiskapning. Derfor vurderes regional og nasjonal verdiskapning hver for seg.

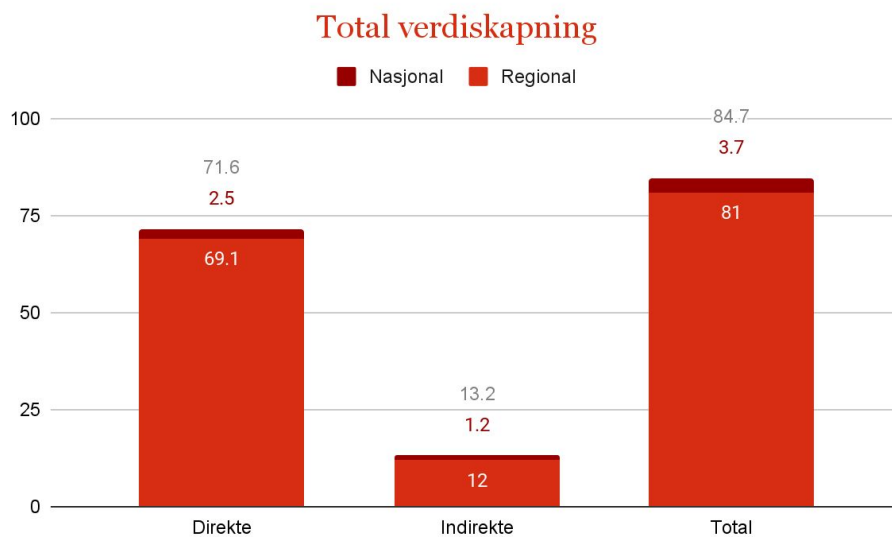
Verdiskapning

Den totale nasjonale verdiskapningen er summen av direkte og indirekte verdiskapning, utgjør totalt **3,7 MNOK** av den regionale verdiskapningen.

Figur 4.1.5 Nasjonal verdiskapning fra kjøp til verdiskapning for Fredrikstad kommune

Total verdiskapning for Fredrikstad kommune

Figur 4.1.6 Total verdiskapning for Fredrikstad kommune

Verdiskapning

Som vist i figur 4.1. på forrige side, er den totale verdiskapningen, både regionalt og nasjonalt 84,7 MNOK. Som man kan se i figuren illustrert med rød farge, stammer mesteparten av verdien skapt i Fredrikstad under TSRF fra nordmenn som bor utenfor Fredrikstad-regionen.

- Den direkte verdiskapningen er målt ut i fra de besøkendes faktiske forbruk under arrangementet, minus kostnadene på 3,7 MNOK som strømmer ut av regionen (vist i figur 4.1.2).
- Det meste av den indirekte verdien er skapt regionalt noe som vil bidra til den totale verdiskapningen. Dette kan forklares ved at flere av underleverandørene er regionale.

Fra den totale verdiskapningen på 84,7 MNOK, representerer den direkte verdiskapningen 71,6 MNOK, og den indirekte verdien 13,2 MNOK. Den nasjonale verdien er inkludert i de tilsvarende 71,6 MNOK for den direkte verdien, og 13,2 MNOK for den indirekte verdien.

4.1.2 Sammenligning av verdiskapning med tidligere TSR arrangementer

Arrangement	Unike besøkende	Besøkende med betydning for verdiskapning	Regional og total verdiskapning	Nasjonal verdiskapning
TSR Bergen 2016	184 000	19 709	22,5 MNOK	6 MNOK
TSR Kristiansand 2015	153 000	28 611	33,3 MNOK	7,7 MNOK
TSR Fredrikstad 2019	143 528	50 368	68,1 MNOK	9,4 MNOK
TSR Fredrikstad 2023	153 597	62 534	84,7 MNOK	3,7 MNOK
<i>Endring TSRF 2019</i>	<i>+10 069</i>	<i>+12 166</i>	<i>+16,6 MNOK</i>	<i>-5,7 MNOK</i>

Tabell 4.1.2 Sammenligning av verdiskapning med tidligere TSR arrangementer

Fredrikstad som vertsby har stort potensiale for verdiskapning. Dette kan skyldes at Fredrikstad som by har flere store nabobyer og opplever gode besøkstall fra nabobyene når arrangementer finner sted i byen. TSRF bærer preg av en fordelaktig fordeling av antall tilreisende til byen med TSRF som hovedformål med besøket. Dette er en viktig forutsetning for verdiskapning, og sammenlignet med andre vertsbyer skiller Fredrikstad seg positivt ut med en høyere andel besøkende med betydning for verdiskapning. Sammenlignet med TSRF 2019 er det den positive endringen i antall unike besøkende, og derav økningen i besøkende med betydning for verdiskapning som er hovedårsaken til den positive økningen i regional verdiskapningen. TSRF 2023 har derimot en lavere nasjonal verdiskapning sammenlignet med 2019, og dette skyldes en lavere andel av utenlandske besøkende.

Verdiskapning

Tilleggs-scenario for Fredrikstad kommune i 2019

Som følge av de gode værforholdene under TSRF 2019 ble det inkludert et tilleggs-scenario til verdiskapningen, da det ble antatt at været var en usikker variabel som kunne gi betydelige konsekvenser for arrangementet. Det ble antatt at det fine været som var under hele arrangementsperioden i 2019 var en av årsakene til de gode besøkstallene. Det var ikke gitt at TSRF ville ha de samme forutsetningene dersom arrangementet ble avholdt igjen. Derfor ble det lagt til et scenario hvor antall unike besøkende ble halvert. Dette ga en antatt verdiskapning på 34,5 MNOK.

TSRF 2023 kan derimot vise til gode besøkstall til tross for variable værforhold, med en økning på 9,7 % i antall unike besøkende sammenlignet med 2019. Dette motbeviser antakelsene gjort i 2019, og det vil være rimelig å anta at været ikke vil være avgjørende for et vellykket arrangement. TSRF 2023 kan se tilbake på en skutefest med et bredt og variert kulturprogram som har hatt evne til å tiltrekke seg svært mange besøkende uavhengig av værforhold.

4.2 Kvalitativ verdiskapning

I dette avsnittet vil vi gjøre rede for de mer ikke-kvantifiserbare verdiene som potensielt kan bidra til økt verdiskapning for Fredrikstad kommune. Disse ikke-kvantifiserbare verdiene omfatter elementer som er vanskelige å måle i tall, men som likevel spiller en betydningsfull rolle i vurderingen av arrangementets påvirkning.

Først og fremst har et arrangement av TSRF størrelse en tendens til å generere betydelig oppmerksomhet og omtale. Det antas at TSRF styrker kjennskapet til kommunen nasjonalt og internasjonalt ettersom en stor andel av de gjestende skipene er av utenlandsk opprinnelse. Å være vertsby for et så stort og prestisjefyllt arrangement gir byen en markedsføringsfordel som kan strekke seg utenfor regionens grenser. Dette kan føre til økt interesse for Fredrikstad som en destinasjon, både blant nasjonale og internasjonale målgrupper. En økning i byens omdømme og synlighet kan resultere i økt turisme i årene som følger. Dette igjen kan ha en positiv effekt på lokalsamfunnet ved å generere økt etterspørsel etter overnatting, mat og andre tjenester. Besøkende som får en positiv opplevelse under TSRF, vil være mer tilbøyelige til å vende tilbake og utforske mer av hva Fredrikstad og regionen har å tilby.

En annen viktig faktor er arrangementets støtte til lokale produsenter. Fredrikstad sentrum er hjem for flere butikker og bedrifter, og TSRF gir en enestående mulighet for lokale aktører å introdusere egne merkevarer og produkter til besøkende og tilreisende fra andre regioner og land. Dette kan føre til en økning i forbruk fra besøkende i regionen og samtidig fremme økt eksport av lokale produkter til andre deler av landet.

TSRF spiller videre en viktig rolle for muligheten til å fremheve næringslivet i Fredrikstad. Sammen med initiativet "Vekst i Fredrikstad," som er et likestilt samarbeid mellom Fredrikstad kommune og Fredrikstad Næringsforening, kan arrangementet bidra til å styrke byens omdømme som et attraktivt sted for næringsvirksomhet. Det yrende bylivet og aktivitetene i sentrum som TSRF legger til rette for, kan tiltrekke investorer og nyetableringer til regionen.

Verdiskapning

Frivilligheten som TSRF genererer under arrangementet er også verdt å merke seg. Med flere hundre frivillige som gir av sin tid og kompetanse til arrangementet, blir det både delt og opparbeidet verdifull erfaring. Denne kompetansen kan deretter overføres til andre arrangementer og aktiviteter i Fredrikstad, og bidra til å heve kvaliteten på kommende arrangementer og frivillighetsarbeid i regionen.

TSRF kan også ha en positiv effekt på innbyggernes tilhørighet til byen. Den økte populariteten og oppmerksomheten som arrangementet genererer, kan føre til en sterkere følelse av fellesskap blant innbyggerne. Det kan også bidra til økt tilflytting av nye innbyggere til regionen og inspirere tidligere innbyggere til å returnere tilbake. Undersøkelser har vist at en betydelig andel av arrangementets besøkende har uttrykt ønske om å besøke Fredrikstad igjen, og dette gir gode forutsetninger for videre vekst. Til slutt kan TSRF bidra til å styrke Fredrikstad som en nasjonal og internasjonal kulturarena. Dette vil berike kulturlivet i byen og gi et bredere spekter av kulturtilbud for både innbyggere og turister. Dette er i tråd med Fredrikstad kommunes kulturplan, som har som mål å fremme byen som en kulturby og styrke kulturens rolle og vekstvilkår. Samlet sett kan de ikke-kvantifiserbare verdiene som TSRF bringer med seg, ha en dyp og langvarig innvirkning på Fredrikstad som samfunn og destinasjon.

5

Data fra det
lokale
næringslivet

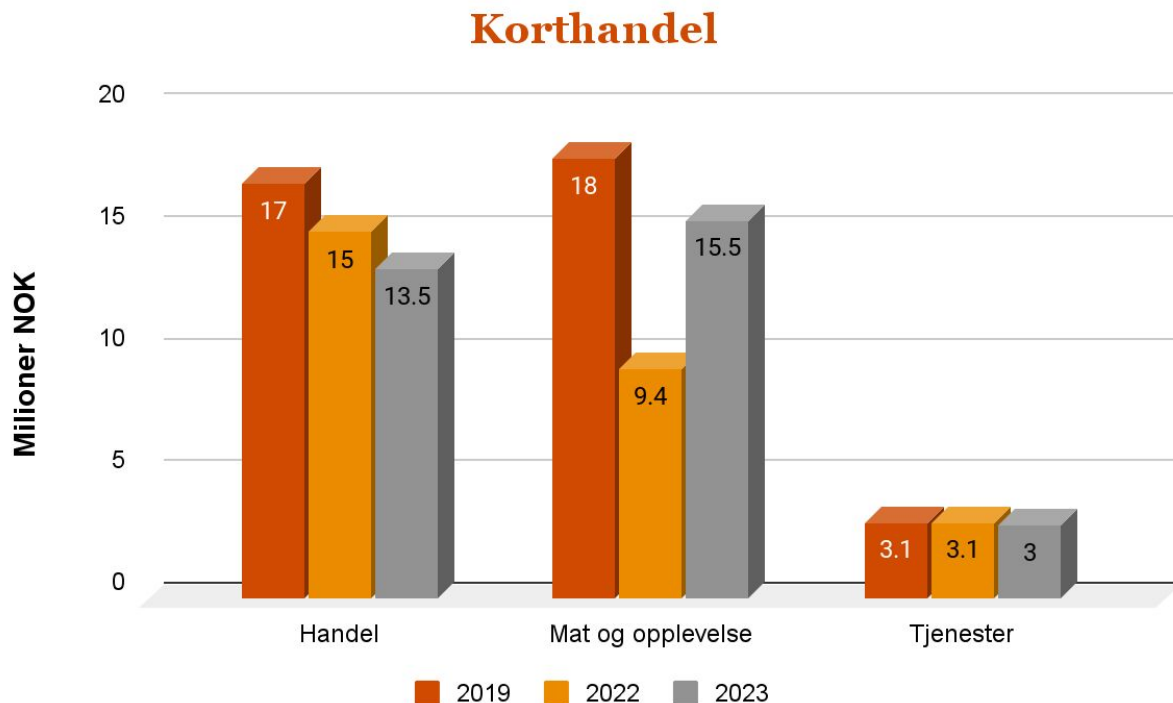
pwc

Data fra det lokale næringslivet

Ut fra den tilgjengelige informasjonen tyder det på at Tall Ships Races Fredrikstad hadde en betydelig innvirkning på de lokale virksomhetene i Fredrikstad. Dette gjelder både når det kommer til besøkstall og omsetning. Vi har samlet data fra ulike kilder tilknyttet næringslivet i Fredrikstad, som informasjon om korthandel, hotellnæring og infrastruktur.

5.1 Handel og forbruk

Fredrikstad sentrum har en rekke butikker og restauranter spredt rundt i bykjernen, inkludert gågata og langs bryggen. Vi har innhentet informasjon om korthandel i løpet av dagene 14.-18 juli da Tall Ships Races Fredrikstad ble arrangert og har sammenlignet dette med tilsvarende dager i 2022 og i under TSRF i 2019. Det er viktig å merke seg at det er utfordrende å konkludere entydig om økningen i omsetning er direkte knyttet til TSRF, da det kan være flere faktorer som påvirker resultatene. Informasjon om korthandel er hentet fra BankAxept, og fremstiller omsetning i betalingstjenester som kort, Vipps, betalinger og overføringer.

Figur 5.1.1 Oversikt over korthandel fra BankAxept

Data fra det lokale næringslivet

Tallene viser en variasjon i omsetningen disse tre årene. I 2019 var den totale omsetningen 38 MNOK, med hovedsakelig fra handel og mat/opplevelser. I 2022 er derimot omsetningen lavere med totalt 27.5 MNOK. Merk at hendelser som COVID-19 har pågått mellom disse to periodene, som har vært en stor påkjenning for både næringsliv og privatøkonomien for nasjonen.

Når det gjelder korthandel i 2023, kan vi merke oss en interessant utvikling i omsetningen. I dette året nådde den totale omsetningen 32 MNOK som viser en vekst på 16,4 % sammenlignet med 2022. Ser man på kategoriene separat ser man at handelssektoren har hatt en nedgang på 10 %, og matsektoren har hatt en økning på hele 64,9 %. Tjenestesektoren har vært relativt stabil i denne perioden. Når det gjelder handel har det foregått større endringer i Fredrikstad sentrum. Byens eneste kjøpesenter, Torvbyen, har hatt store utfordringer i 2023 som følge av setningsskader. Dette har tvunget flere butikker til å legge ned eller flytte til nye lokaler. Næringslivet bærer også preg av flere rentehevinger det siste året som har hatt en negativ påvirkning på folks privatøkonomi.

	Handel	Mat og opplevelse	Tjenester	Totalt
2019	17	18	3,1	38
2022	15	9,4	3,1	27,5
2023	13,5	15,5	3	32
<i>Endring fra 2019</i>	-11.8%	-47.8%	0.00%	-27.6%
<i>Endring fra 2022</i>	-10.0%	64.9%	-3.2%	+ 16.4%

Tabell 5.1.1 Historisk omsetning

En relevant vurdering å ta i betraktning er TSRF som ble avholdt i både 2019 og 2023. Arrangementet har med høy sannsynlighet påvirket økningen i omsetning som følge av de høye besøkstallene i de respektive periodene. Sammenligner man korthandel i 2023 mot 2019 har handelssektoren hatt en samlet nedgang på 27,6 %. Dette kan blant annet skyldes værforholdene, da 2019 hadde gunstige værforhold sammenlignet med 2023. Det kan ha bidratt til økt omsetning, spesielt i produktsegmenter som tilfaller mat, servering og opplevelser i form av skutebesøk, teaterstykker og samlinger under arrangementet.

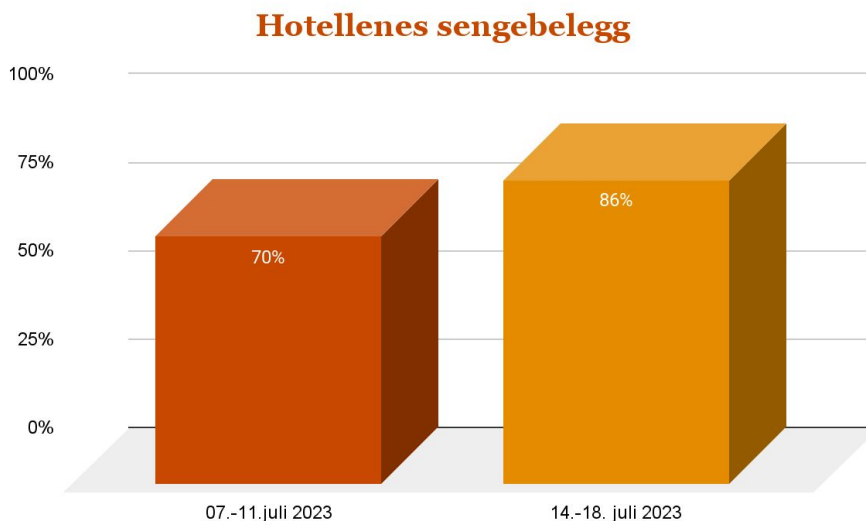
Data fra det lokale næringslivet

5.2 Hotell og Airbnb

Hotellindustrien i Fredrikstad er vanskelig å analysere, da det vanligvis er et høyt belegg på hotellene hele sommeren uavhengig av store arrangementer som TSRF. Dette har sammenheng med at det kun er begrenset med hoteller i Fredrikstad sentrum. Vi har likevel innhentet data og sammenlignet belegg i prosent fra fem hoteller i Fredrikstad, inkludert Hankø Hotell & Spa fra perioden TSRF ble arrangert sammenlignet med korresponderende periode uken før.

5.2.1 Hotell

Data samlet inn fra hotellene i Fredrikstad viser at beleggsprosenten var høy i perioden 07. -11. juli 2023, med et gjennomsnittlig belegg på 70 %. Gjennomsnittlig beleggsprosent i perioden TSRF ble arrangert var 86 % som viser en samlet økning på 16 %. Merk at beleggsprosent vi har mottatt fra hotellene omfatter rombelegg.

Figur 5.2.1 Hotellenes sengebelegg

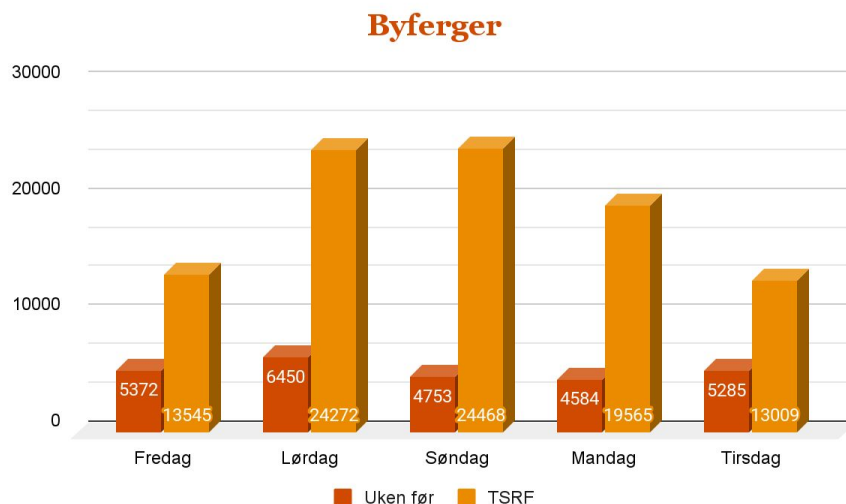
5.2.2 AirBnb og Homeaway

Rapporten utarbeidet av Capia viser tydelige endringer i beleggsprosent hos utleieenheter leid ut av AirBnb og Homeaway. For perioden juli 2023 ser vi en prosentvis endring i tilgjengelige romdøgn på 52,1 %. Dette kan ses i sammenheng med en økning i antall tilgjengelige enheter med 43,9 % sammenlignet med juli 2022. Antall reserverte romdøgn har økt med 16,3 %. Med romdøgn menes antall døgn multiplisert med antall rom i den registrerte enheten. Videre viser rapporten positive endringer i utleierens leieinntekter. Inntekter har totalt økt med 9,2 % sammenlignet med 2022, men gjennomsnittlig inntekt pr utleieenhet har sunket med 24,1 %. Dette kan skyldes økningen i antall utleieenheter tilgjengelig.

5.3 Infrastruktur

5.3.1 Byferger

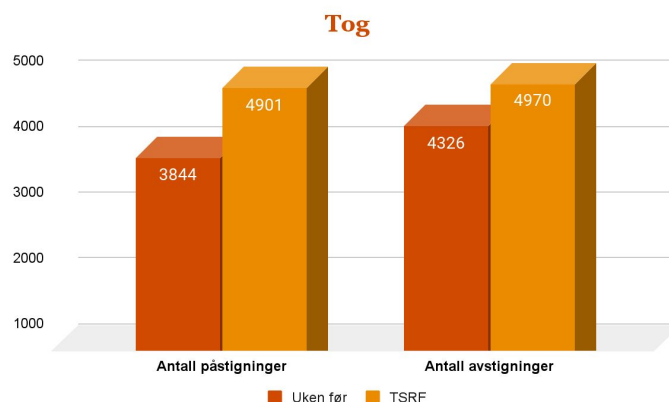
Byfergene i Fredrikstad utgjør en viktig del av kollektivtilbudet i Fredrikstad. Under TSRF ble det satt i drift åtte ferger som transporterte deltakere under arrangementet. Disse fergetjenestene inkluderte tre ulike ruter: Byferga, Gamlebyferga, og Sellebakk/Lislebyferga. Det er gratis å benytte seg av fergene. Antall påstigninger mellom 14.-18. juli var 94 859 personer sammenlignet med 26 444 påstigninger i tilsvarende periode uken før arrangementet. Dette er en økning på hele 259%. Til sammenligning med passasjertall i 2019 har antall påstigninger økt med ca. 15 500 passasjerer, som er en økning på 19,5 %. Merk at det var ytterligere to ferger i drift i 2023 sammenlignet med 2019 som hadde seks ferger i drift under arrangementet.

Figur 5.3.1 Påstigninger byferger

5.3.3 Tog

I Figur 5.1.4 nedenfor, gis det en sammenligning av antall av- og påstigninger ved Fredrikstad togstasjon i de samme definerte tidsperiodene: 7.-11. juli 2023 og 14.-18. juli 2023. Den totale økningen i antall av- og påstigninger er betydelig, med en økning på 20,8 %. Om vi ser på spesifikke dager, så er *lørdag* og *mandag* de dagene med flest av- og påstigninger.

Figur 5.3.2 Av- og påstigninger for tog

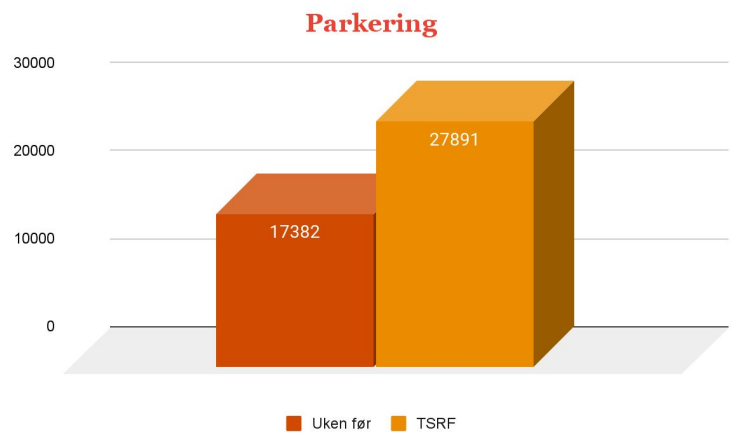
Data fra det lokale næringslivet

5.3.4 Parkering

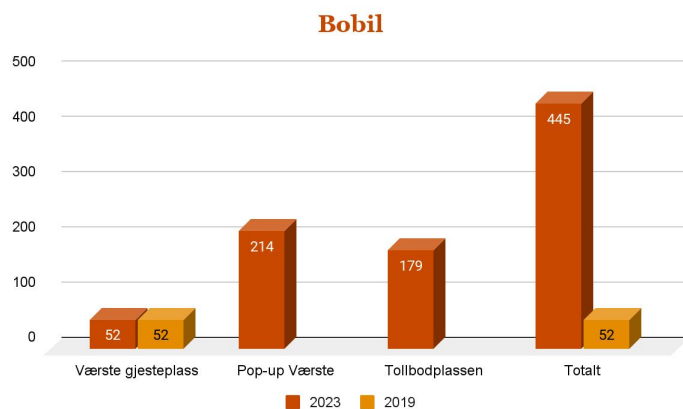
PwC har samlet inn trafikkinformasjon Fredrikstad Kommune i forbindelse med parkeringsplasser. Kommunen har parkeringsplasser fordelt på parkeringshusene i Apenesfjellet, Sankthansfjellet, Stadion og en rekke andre parkeringsområder fordelt i sentrum. På alle kommunale parkeringsplasser er det mulig å betale med appen "Easypark" eller kommunens egne betalingsløsninger. Antall okkuperte parkeringsplasser har hatt en betydelig økning på omtrent 60 % sammenlignet med tilsvarende periode uken før. Dette kan tydelig observeres i diagrammet nedenfor, som viser en solid økning i antall parkeringer. Dette indikerer at både lokalbefolkningen og besøkende valgte å benytte bil som et foretrukket transportmiddel til Fredrikstad under arrangementet.

5.3.5 Borg Havn

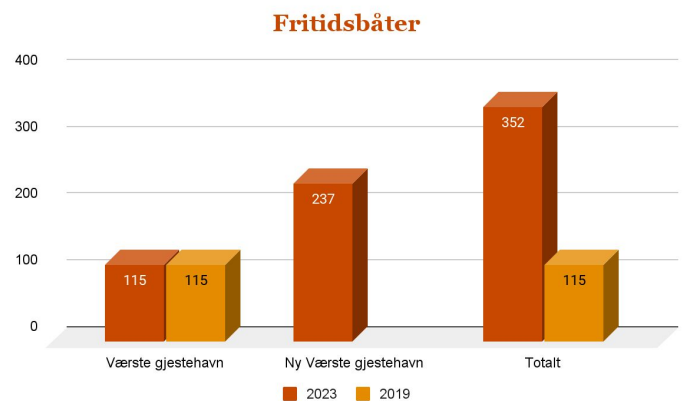
I forbindelse med TSRF ble det satt opp ytterligere gjesteplasser for biler og fritidsbåter ved Tollboden og Værste. I perioden 13. - 18. juli registrerte Borg Havn totalt 445 døgnesøk på bobilplassene ved Tollboden og Værste, og hele 352 døgnesøk av fritidsbåter ved Værste. Da det ikke ble satt opp midlertidige plasser under TSRF 209, gir dette en økning på hele 393 plasser for bobilparkeringer, og 237 plasser for fritidsbåter.

Figur 5.3.3 Sammenligning i antall parkeringer

Figur 5.3.4 Døgnplasser bil

Figur 5.3.5 Døgnplasser fritidsbåter

Data fra det lokale næringslivet

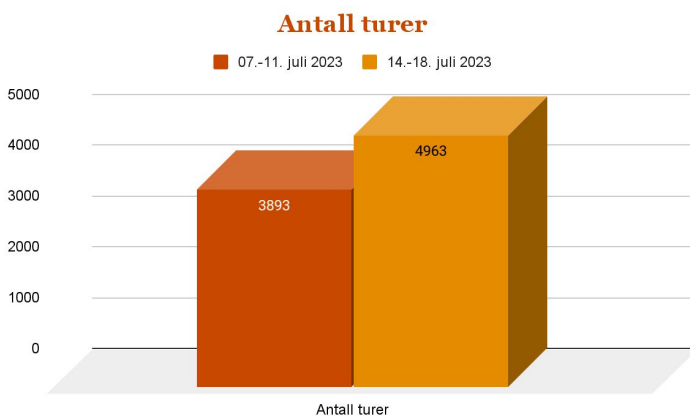
5.3.6 Kollektivtransport

Ved tidligere analyser har passasjertall hos Østfold kollektivtrafikk blitt innhentet for å analyse endring i handlingsmønsteret relatert til busstilbudet ved Nedre Glomma. Som følge overgang til nytt billettsystem i Nedre Glomma fra 1. juli 2023 har ikke Østfold kollektivtrafikk mulighet til å rapportere fullstendige passasjertall fra perioden. Passasjertall fra Østfold kollektivtrafikk vil derfor ikke være mulig å inkludere i denne analysen.

5.3.7 Taxi

Data innhentet fra taxinæringen viser en økning i antall kjøreturer sammenlignet med tilsvarende periode uken før. Informasjon om antall kjøreturer fra Taxisentralen gir oss indikasjoner på at TSRF 23 hadde en positiv effekt på taxinæringen i Fredrikstad. Analyserer vi tallene kan vi se at Taxisentralen har hatt en økning på 27,5 % i antall turer og en økning på 7,6 % i antall kjørte km sammenlignet med tilsvarende periode uken før.

Lørdag var den dagen i perioden med størst økning i antall turer på hele 41 %, etterfulgt av søndag og tirsdag som har hatt en økning på nesten 30 %.

Figur 5.3.6 Antall turer Fredrikstad taxisentral

Figur 5.3.7 Antall km kjørt Fredrikstad taxisentral

Data fra det lokale næringslivet

5.4 Funn og diskusjon

Analysen av dataene indikerer at det har vært en økning i forbruk og aktivitet i Fredrikstad sentrum under periodene da Tall Ships Races Fredrikstad ble arrangert. Det er viktig å merke at selv om dette ikke direkte fungerer som et bevis for økt verdiskaping i hele Fredrikstad-regionen, gir det klare tegn på en positiv effekt for lokalt næringsliv.

En potensiell utløsende faktor som bør vurderes er værforholdene. TSRF 2019 var bemerkelsesverdig med sol store deler av perioden og høye temperaturer. Dette kan ha ført til en jevn strøm av besøkende til dette arrangementet, og dermed kan forbrukernes omsetning ha vært mer spredt over tid. I motsetning til 2019 var været under TSRF 2023 mer variabelt, og til dels var værforholdene ugunstige. En kan tenke seg at værforholdene medførte at deltakere av TSRF 2023 hadde en kortere besøkstid på arrangementet sammenlignet med TSRF 2019, noe som kan gjenspeiles i den totale omsetningen.

Alt i alt, om man skal se funnene fra det lokale næringslivet over ett, er det liten tvil om at et arrangement som Tall Ships Races Fredrikstad generer mer omsetning og tiltrekker seg flere publikum mot byens kulturelle tilbud sammenlignet med å ikke arrangere et slikt arrangement.

6

Sponsorer

pwc

Sponsorer

Intervjuene med arrangementets sponsorer hadde som mål å evaluere både formålet bak sponsingen og de faktiske virkningene av deres støtte til arrangementet. Det er viktig å merke seg at dette er en kvalitativ undersøkelse, og at sponsorene ved flere spørsmål har hatt mulighet til å nevne flere momenter når de har svart på de ulike spørsmålene.

6.1 Formålet med sponning av TSRF 2023

I figuren nedenfor gir vi en samlet oversikt over de ulike sponsor kategoriene og antallet sponsorer som har besvart undersøkelsen, i forhold til det totale antallet sponsorer i hver kategori. Informasjonen om det totale antallet sponsorer i hver kategori er hentet fra den opprinnelige oversikten som ble levert av kommunen. Beskrivelsen av de forskjellige sponsorkategoriene er basert på faktiske data som ble fremskaffet fra kommunen.

Figur 6.1.1 Sponsoroversikt

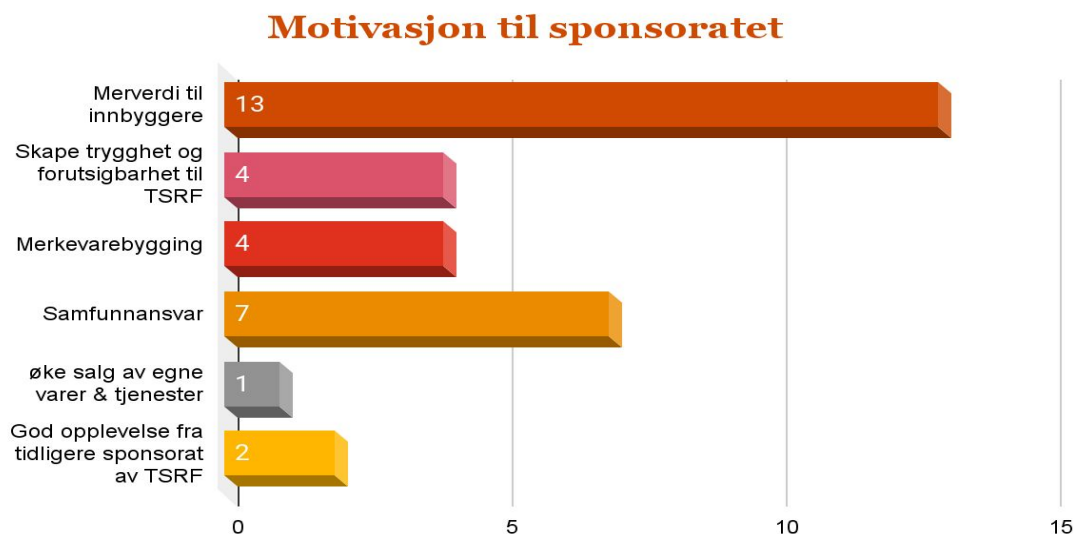
TSRF har segmentert sponsorsamarbeid i fire ulike kategorier, i henholdsvis Gullsponsor, Sølvsponsor, Sponsorer og Samarbeidspartner. I alt hadde TSRF 40 ulike partnere som bidro med finansiell støtte, varer & tjenester og rådgivning. Sponsorundersøkelsen hadde 25 respondenter, hvor hvert sponsegment er representert. Mange av sponsorene har uttrykt et ønske om å støtte Fredrikstad som by og bidra til et attraktivt tilbud for byens innbyggere. Dette engasjementet knytter seg også til arrangementets beliggenhet, noe som har vært en viktig faktor for flere sponsorer i deres valg om å støtte arrangementet

Sponsorer

Figuren nedenfor gir en oversikt over sponsorenes motivasjon til sitt sponsorat. Det er tydelig at flertallet av sponsorene hadde forventninger om å skape merverdi for innbyggerne i Fredrikstad og aktivt ta mer samfunnsansvar overfor lokalbefolkningen, noe som er i tråd med det faktum at flere sponsorer har bidratt med egne tjenester og varer.

Mange sponsorer har også fremhevet sitt ønske om å bidra til arrangementets suksess som en viktig forventning. Noen har uttrykt håp om å øke salget av egne varer og levere høy kvalitet på sine tjenester som en direkte resultat av sponing.

En annen interessant forventning som ble nevnt, er muligheten til å etablere kontakt med både potensielle og eksisterende kunder gjennom sponing av arrangementet. Dette indikerer en bredere strategisk tilnærming til sponsorskap, der forholdet til kunder og markedsføring av sponsoren i samfunnet spiller en vesentlig rolle.

Figur 6.1.2 Motivasjon til sponsoratet

I tillegg til dette, ga mange sponsorer uttrykk for at de valgte å støtte Tall Ships Races Fredrikstad (TSRF) på grunn av arrangementets imponerende størrelse. TSRF er anerkjent som et av de mest omfattende arrangementene i Fredrikstad, og blir ofte fremhevet som en positiv og betydningsfull begivenhet for byen.

Sponsorer

Som illustrert i figur 6.1.3, oppga hele 92 % av sponsorene at det var av betydning at Fredrikstad kommune var medarrangør av TSRF. Dette ble sett på som en kvalitetssikring for arrangementet, og kommunens involvering ble sett på som en garanti for gode ressurser, bedre forankring til arrangementet og en større sikkerhet til gjennomføringen. Noen av sponsorene trekker også frem viktigheten av at arrangøren må oppfattes som en seriøs aktør.

Figur 6.1.3 Betydningen av Fredrikstad kommune som medarrangør

I figur 6.1.4 fremkommer flere sentrale faktorer som påvirker sponsorenes valg av sponsorat. Formål som aktivt bidrar til økt samfunnsansvar er den faktoren som er mest betydelig for sponsorene. Synlighet og skape merverdi er i tillegg gjengangere blant flere sponsorer. Nettverksbygging, omfanget av publikum, arrangementets beliggenhet og muligheten til å fremme og selge egne produkter er også faktorer som flere sponsorer har nevnt som viktige i deres beslutning om å inngå et sponorskap. En interessant observasjon er at kun to av respondentene legger til pris som en faktor for valg av sponsoratet.

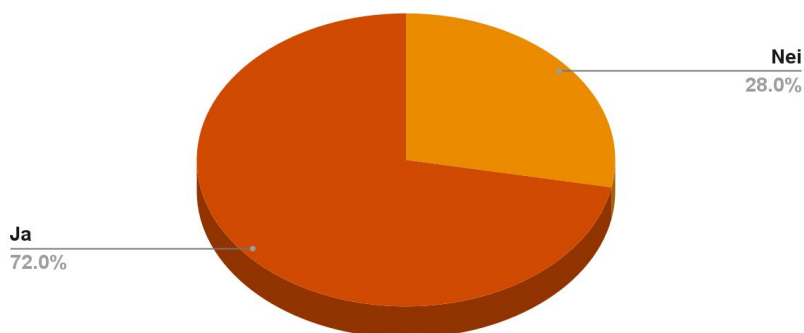

Figur 6.1.4 Faktorer for valg av sponsorat

Sponsorer

De fleste av sponsorene har sponset Tall Ships Races Fredrikstad før, hvor hele 72 % av respondentene tidligere har sponset arrangementet. Dette indikerer at TSRF har klart å skape et interessant tilbud og nettverk av samarbeidspartnere. Dette gir en god indikasjon på det helhetlige inntrykket respondentene hadde av arrangementet.

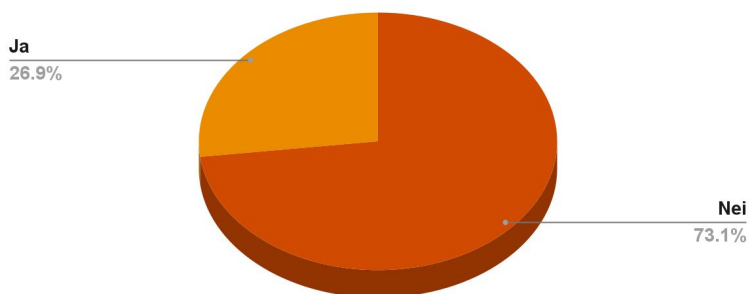
Har dere sponset TSRF før?

Figur 6.1.5 Tidligere sponsor

De færreste sponsorene sikter seg inn på en spesiell målgruppe ved å sponse TSRF, da sponsorene opplever at arrangementet i seg selv når en bred målgruppe. De sponsorene som sa ja nevnte lokalbefolkningen i Fredrikstad, potensielle samarbeidspartnere i næringslivet, og den maritime sektoren som målgrupper de ønsket å nå. Dette var spesielt tydelig blant sponsorene som støttet arrangementet ved å tilby egne produkter eller bidra økonomisk for at ungdom skal kunne delta på seilskutene.

Sikter dere mot en spesiell målgruppe ved å sponse TSRF?

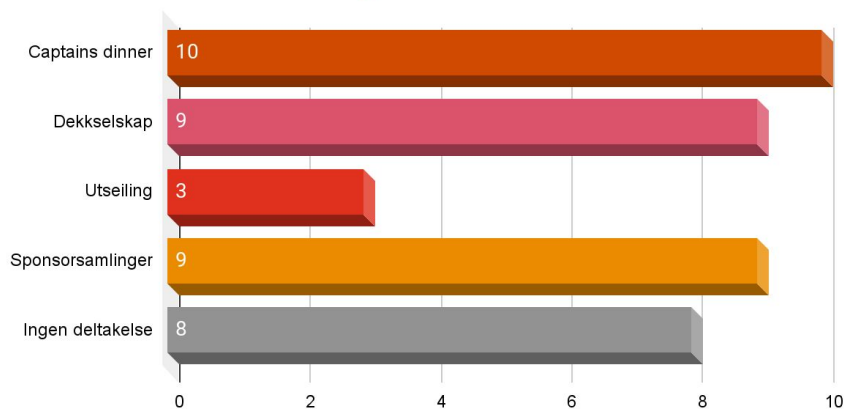
Figur 6.1.6 Målgruppe

Sponsorer

6.2 Sponsorprogrammet

Figuren nedenfor gir en oversikt over de forskjellige arrangementene som sponsorene kunne delta på i forbindelse med Tall Ships Races 2023 Fredrikstad (TSRF). Disse arrangementene inkluderte sponsorsamlinger, dekkelskap, captains dinner og utseilinger.

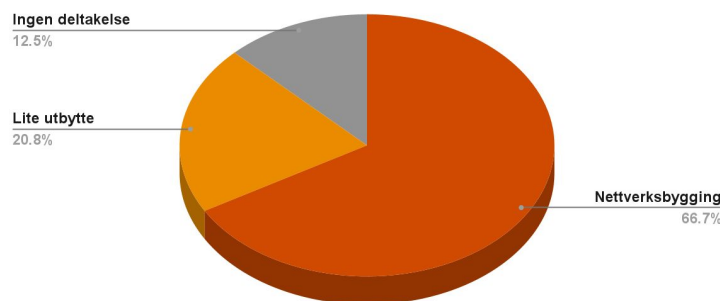
Deltagelse på arrangementer rettet mot TSRF sine sponsorer

Figur 6.2.1 Sponsors deltakelse på arrangementer

68 % av respondentene har deltatt på minst ett arrangement rettet mot TSRF sine sponsorer. Resultatene fra sponsor undersøkelsen tilsier at Captains dinner hadde størst oppslutning. Dette kan delvis forklares ved at arrangementet ble holdt på en lørdag, da flest sponsorer hadde høyest tilgjengelighet. Utenom dette, viste det seg at dekkelskap og sponsorsamlinger stort sett var populære arrangementer med god oppslutning.

Utbytte av å treffe andre sponsorer

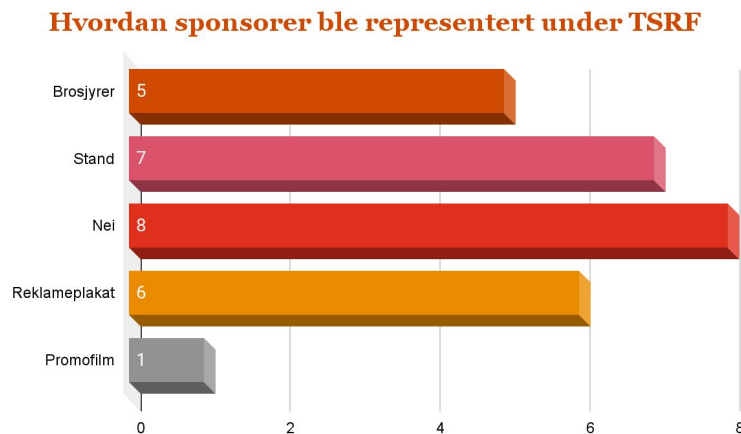
Figur 6.2.2 Utbytte av å møte andre sponsorer

Av hvilket utbytte respondentene fikk av å treffe andre sponsorer, var det stor enighet om at dette var positivt for nettverk -og relasjonsbygging. Blant respondenter som svarte lite utbytte, var det også stor enighet blant disse om at arrangementet var sosialt, men at de ikke følte det medførte noen merverdi.

Sponsorer

Figuren nedenfor gir et innsiktsfullt bilde av hvordan sponsorene ble representert under TSRF-arrangementet. Det er klart at flere elementer spilte en avgjørende rolle i å forsterke synligheten og tilstedeværelsen til sponsorene. Reklameplakater, brosjyrer og stands utmerket seg som sentrale verktøy som ble benyttet for å fremheve sponsorene og deres bidrag. Disse visuelle elementene bidrar til å formidle sponsorenes tilstedeværelse på en tydelig og attraktiv måte, samtidig som de informerte deltakerne om sponsorenes produkter og tjenester. Dette skapte en effektiv plattform for sponsorene til å nå ut til publikum og potensielle kunder, og dermed øke verdien av deres deltakelse i TSRF-arrangementet.

Figur 6.2.3 Hvordan sponsorer ble representert

Sponsorene er overveiende positive i tilbakemeldingene om sponsorprogrammet. De gir ros til selve programmet, kommunikasjonen med arrangørene og oppfølgingen som har vært gode. De fleste sponsorene hadde få, om noen klager, men det var noen utfordringer og forbedringsmuligheter som vil bli videre forklart på neste side. Enkelte sponsorer etterlyste flere møtepunkter blant sponsorene selv. Det var også nevnt noen kommunikasjonsutfordringer mellom sponsorene og arrangørene. På tross av noen forbedringspunkter er det klart at sponsorene generelt sett har hatt en positiv opplevelse med sponsorprogrammet.

Respondentenes tilbakemeldinger oppsummeres i figur 6.2.4 med følgende hovedkategorier: 1) Samarbeid og kommunikasjon, 2) Sponsortilbud og utbytte, 3) Operasjonell håndtering og 4) Markedsføring og synlighet.

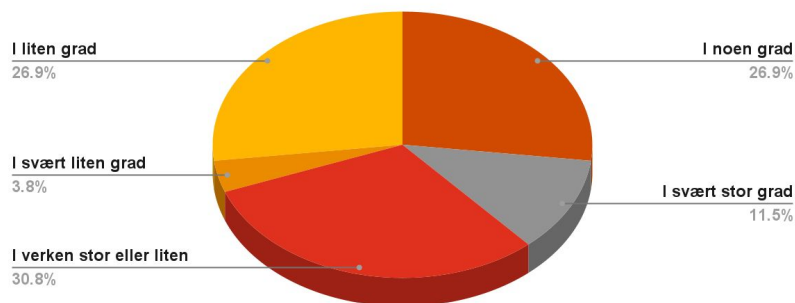
Sponsorer

Figur 6.2.4 Vurdering av sponsorprogrammet

Ved spørsmålet om respondentene følte at sponsoratet bidro til økt kjennskap til sin egen merkevare, var det varierende svar. Rett i underkant av 39 % følte at sitt bidrag som sponsor hadde en positiv effekt på merkevarebygging, mens 30,7 % følte at bidraget ikke hadde noen effekt på merkevarebygging og kjennskapet til bedriften.

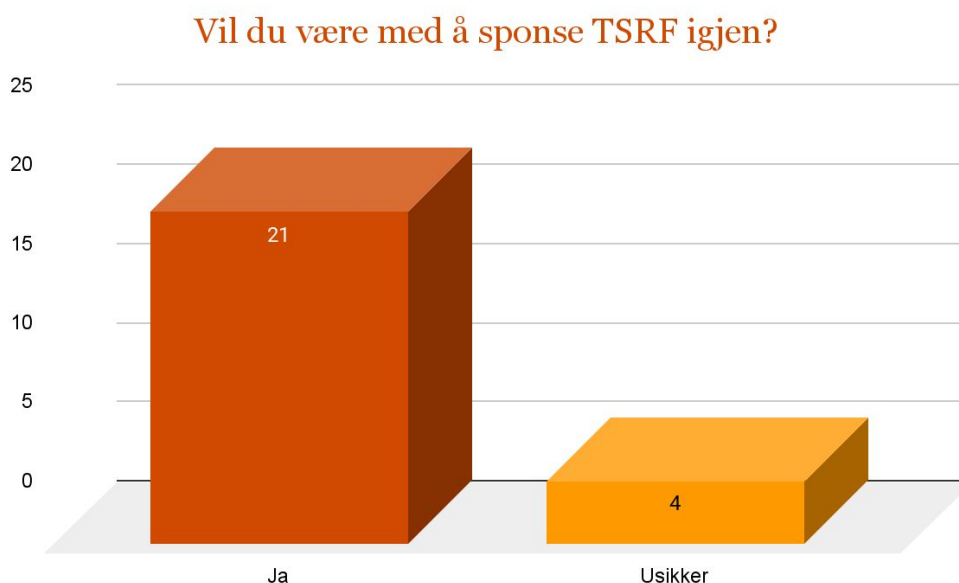
I hvilken grad tror du kjennskapen til bedriften har økt ved å sponse TSRF?

Figur 6.2.5 Evaluering av merkevarebygging

6.3 Evaluering sponsorprogrammet

Samtlige sponsorer understreker viktigheten av å knytte sitt navn til Tall Ships Races Fredrikstad som en positiv opplevelse, ettersom arrangementet er høyt verdsatt blant Fredrikstads befolkning. Å støtte TSRF anses å gi en flott mulighet for eksponering, og for enkelte, muligheten til å styrke og bevare sine eksisterende kundeforhold.

Figur 6.3.1 Villighet til å sponse TSRF igjen

I figur 6.3.1 fremgår det tydelig at hele 84 % av sponsorene er positive til å fortsette sin støtte til arrangementet hvis det blir avholdt igjen. Mange av respondentene er positive til å sponse TSRF igjen. De er villige til å støtte arrangementet av ulike grunner, inkludert ønsket om langvarig samarbeid for å skaffe forutsigbarhet, positive opplevelser med tidligere samarbeid, positivt helhetsinntrykk, og muligheten til å bidra med tjenester. Imidlertid er det noen som uttrykker at de kan sponse med forbehold, samt behovet for å begrense sponsoratet eller ta hensyn til markedsforholdene. Noen er også usikre og mener at beslutningen må tas basert på omstendighetene i fremtiden.

Alt i alt, gir sponsorundersøkelsen klare signaler på at TSRF har levert god kvalitet overfor sine sponsorer, og at de har etablert et godt fundament av ressurser og finansiell støtte dersom arrangementet besluttes å avholdes ved en senere anledning.

7

Endelig uttalelse

pwc

Endelig uttalelse

For å oppsummere våre funn har arrangementet ført til en betydelig verdiskapning på 84,7 MNOK for Fredrikstad kommune. Det lokale næringslivet opplever positive effekter av arrangementet, sponsorene er fornøyde, og de besøkende under arrangementet har hatt en fin opplevelse under et høyt verdsatt arrangement.

8

Vedlegg

pwc

Vedlegg

Vedlegget har til hensikt å videre forklare antakelsene som har blitt gjort når vi har lagt inn data til arrangementskalkulatoren eller gjennomført selve undersøkelsen.

Generelt

Spørsmålene i spørreundersøkelsen ble utformet etter logiske regler. Dette betyr at svaret respondenten ga til et gitt spørsmål ga retning til hvilke spørsmål som ville bli stilt videre. Hvis respondenten for eksempel svarte at han eller hun deltok på arrangementet alene, ble han eller hun ikke spurt om hvor mange personer som deltok i reisefølget, da denne informasjonen ble irrelevant til arrangementskalkulatoren og videre analyse.

Populasjon

Arrangementskalkulatoren deler inn unike besøkende i tre hovedkategorier:

- besøkende
- tilknyttede personer
- deltakere

Hver gruppe segmenteres med hensyn på herkomst (lokale nordmenn, ikke-lokale nordmenn og besøkende fra utlandet). Etter segmenteringen multipliseres hver undergruppe med oppholdets lengde. For denne type arrangement som foregår over flere dager, kan samme person besøke arrangementet mer enn en dag. Antall besøkende kan derfor være betydelig høyere enn antall unike personer som besøkte Fredrikstad.

Vi har forutsatt at medseilere, Sail training international og mannskap vil være deltakerne på dette arrangementet. Videre er artister og eventuelle andre VIPs (medlemmer av Tall Ships-komiteen, frivillig, ansatte, innleide artister, funksjonærer etc..) som tilknyttede personer. Vi har dermed trukket disse ut fra antall besøkere/tilskuere:

Antall personer fordelt på kategori	Inndata brukt i analysen
Antall besøkere/tilskuere	149 871
Antall tilknyttede personer (VIP, funksjonærer mm)	1 564
Antall deltakere	2 162
Totalt antall personer	153 597

Vedlegg

Utgangspunktet for estimater er direkte innspill fra arrangør og Varsling 25 v/Fram Web. Det er også viktig å merke seg utfordringene knyttet til at TSRF er et åpent publikumsarrangement og et eksakt antall besøkende er dermed ikke mulig.

Forbruk

For å estimere dagforbruk per besøkende, har ulike metoder blitt brukt for å nå den mest nøyaktige dagsatsen per forbrukskategori basert på tilgjengelige tall. Metoden som brukes er en samling av forbrukstall fra SSB, og spørsmål stilt respondentene under spørreundersøkelsen. Hver standardrate sammenlignes for å identifisere eventuelle vesentlige avvik mellom standardsatsene til SSB og svar fra spørreundersøkelsen. I beregningen av forbruk, har gjennomsnittsverdien lagt til grunn. Alternativer som representerte maksimalt spenn, slik som «mer enn 1000 NOK» har blitt representert som 1000 NOK.

Totalene er bekreftet mot standardsatser i kalkulatoren og i noen tilfeller empiriske tall fra SSB. Mindre justeringer i disse satsene har potensielt stor innvirkning på resultatet av verdiskapningen. Tallene som er brukt er beste estimat av SSB sine satser og summen er verifisert mot verdier i spørreundersøkelsen uten vesentlig avvik. Tallene som er brukt er beste estimat med tanke på tilgjengelig informasjon og erfaring fra lignende hendelser.

I undersøkelsen ble respondenten spurt om eget antatt forbruk fordelt på fire ulike områder:

- Mat/servering utenfor arrangementsområdet
- Overnatting utenfor arrangementsområdet
- Transport utenfor arrangementsområdet
- Butikker i sentrum

Arrangementskalkulatoren bruker derimot klassifikasjoner som overnattingskostnader, servering, kjøp av dagligvarer, transport, andre kjøp og kjøp av varer og tjenester.

Det er flere potensielle kilder til feilmelding i videreføringen mellom de ulike elementene. En viktig faktor er respondentenes oppfattelse av hva som inngår i de ulike elementene. Sammenlignet med standardsatsene fra SSB er det gjennomsnittlige forbruket til respondentene gjennomgående noe høyere for alle områder, som kan tyde på at standardsatsene til SSB er noe lave. I beregningen av arrangementets verdiskapning er det valgt en konservativ tilnærming hvor SSBs standardsatser er benyttet.

Deltakelse

Respondentene hadde mulighet til å svare på hvor mange overnattinger de skulle ha i Fredrikstad, samt hvor mange dager de skulle delta på selve arrangementet.

Vedlegg

I kalkulatoren legges det i grunn at det brukes mest penger på disse overnattingsformene i synkende rekkefølge:

- Hotell
- Leid hytte eller bolig
- Camping/bobil
- Privat

Arrangementskalkulatoren krever en prosentvis fordeling av besøkende på fire overnattingsformer. Alle besøkende må fordeles på en overnattingsform, dvs. at summen skal være lik 100 %. Det antas at overnattingsform har stor betydning for den besøkendes forbruk. Modellen segmenterer derfor besøkende på overnattingsform. Ser vi på fordelingen av SSB sine standardsatser for forbruk så vil segmenteringen av overnattingsformen bety noe for hva de har brukt.

Etter vår undersøkelse kan vi se at det var flere av overnattingsformene som ikke samsvarte med kalkulatorens segmentering, hvor vi kunne se at de som hadde valgt for eksempel valgt annet som overnattingsform hadde både brukt penger på overnatting og ikke brukt penger på overnatting. Av de som bodde på hytte hadde flere respondenter ikke brukt noe på overnatting, mens flere som bodde hos kjente/familie brukte penger på overnatting.

I spørreundersøkelsen er type overnatting klassifisert etter:

- Hotell
- Hytte
- Kjente/familie
- Camping/båt
- Annet

Tabellen på neste side fremstiller hvordan klassifiseringene ble laget for å oversette informasjon fra spørreundersøkelsen til selve arrangementskalkulatoren etter forbruk respondentene har oppgitt på overnattingsform.

Vedlegg

Kategori i spørreundersøkelse	Kategori i arrangementskalkulator			
	Forbruk på overnatting 0 NOK	Forbruk på overnatting inntil 700 NOK	Forbruk på overnatting over 700 inntil 1000 NOK	Forbruk på overnatting over 1000 NOK
Hotell	Alle som valgte hotell forblir i denne kategorien uavhengig av forbruk			
Leie av hytte/leilighet	Privat	Leid hytte eller leilighet		
Camping/båt	Privat	Camping/bobil		
Kjente/familie	Privat	Capming/bobil	Leid hytte eller leilighet	
Annet	Privat	Capming/bobil	Leid hytte eller leilighet	

Denne segmenteringen representerer respondentens antakelser på forbruk vedrørende overnatting, og legges til grunn når vi skal vurdere overnattingsform. Denne fremgangsmåten vil bli mest nøyaktig, da vi ikke kan inkludere respondentene som for eksempel har valgt hytte, men bruker 0 NOK på overnatting i kalkulatorens satser. Besøkende som svarte at de var i Fredrikstad bare for et dagsbesøk har blitt satt i kategorien "privat" ved bruk av arrangementskalkulatoren. Dette er fordi de mest sannsynlig har et lignende forbruk, og fordi gruppen var for stor til å kunne ekskluderes fra arrangementskalkulatoren. Selv om de ikke overnatter på hotell eller annen overnattingstype vil de likevel ha potensiale til å bidra til økt verdiskapning.

Personer som svarer "annet" med hensyn til overnattingsform har blitt plassert i kategorien "camping / campingvogn". Vi antar at alle respondenter som har valgt "annet" kategorien ofte ble brukt når respondentene bodde i båtene sine. Når du bor i en båt i forbindelse med en havn, må du betale en daglig avgift. Vi antar derfor at bruken for "båt" -turister ligner mest på "camping" -kategorien. Dersom «Annet» kategorien har svart at de skal bruke mer enn 700 nok har vi antatt at dette er ukommersiell overnattingsform som Airbnb eller Homeaway (Vrbo).

Dagsbesøk eller overnatting?

Under arbeidet med rådata fra spørreundersøkelsen har det oppstått et avvik som gjelder et fåtall av respondentene. Når vi spurte respondentene om de var på dagsbesøk eller overnatting kan det se ut til at noen av respondentene kan ha oppfattet spørsmålet feil. I etterarbeidet av rådata har vi antatt at alle som har svart dagsbesøk, og ikke valgt overnattingsform men som har valgt overnattingsdøgn ansees som ikke aktuelle. Merk at spørsmålet var hovedsakelig kun rettet til tilreisende respondenter.

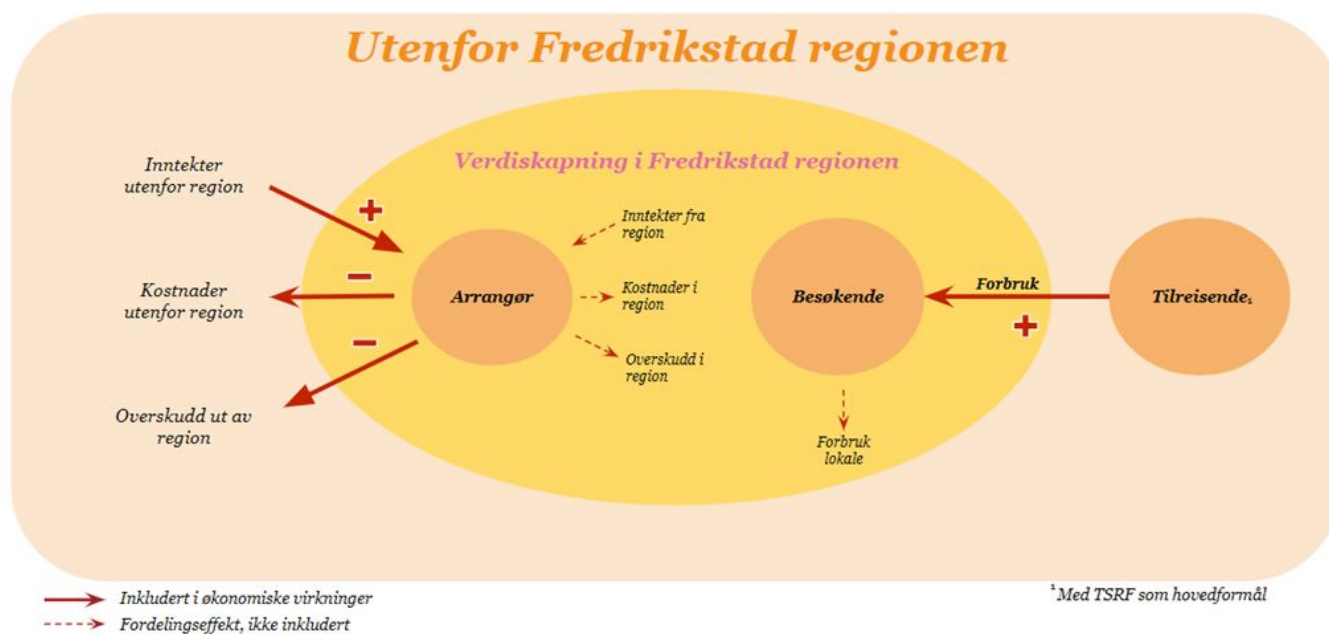
Vedlegg

Direkte økonomiske effekter

I modellen er besøkende fra Fredrikstad ekskludert i sin helhet. Dette betyr at det kun er personer utenfra regionen i tillegg til tilreisende, fra utlandet, som bidrar til verdiskaping. Hovedårsaken er at forbruk fra lokale under arrangementet representerer verdi som er antatt ville bli konsumert i regionen uavhengig av hendelsen.

Denne antakelsen undervurderer verdiskapingen på grunn av at den ikke hensyntar om de lokale besøkende ville hatt høyere forbruk under arrangementet enn hva de vanligvis ville hatt. Det betyr at kalkulatoren ikke hensyntar en potensiell økning i forbruk blant lokale besøkende under arrangementet. Dette innebærer at lokale ressurser brukt til lokalt konsum ikke gir regional verdiskaping, basert på en forventning om at ressursene likevel ville blitt konsumert lokalt.

Slik kalkulatoren er bygget opp vil inntekter med kilde utenfra regionen gi økt verdiskaping når det forbrukes lokalt, og er derfor inkludert i kalkulatoren.

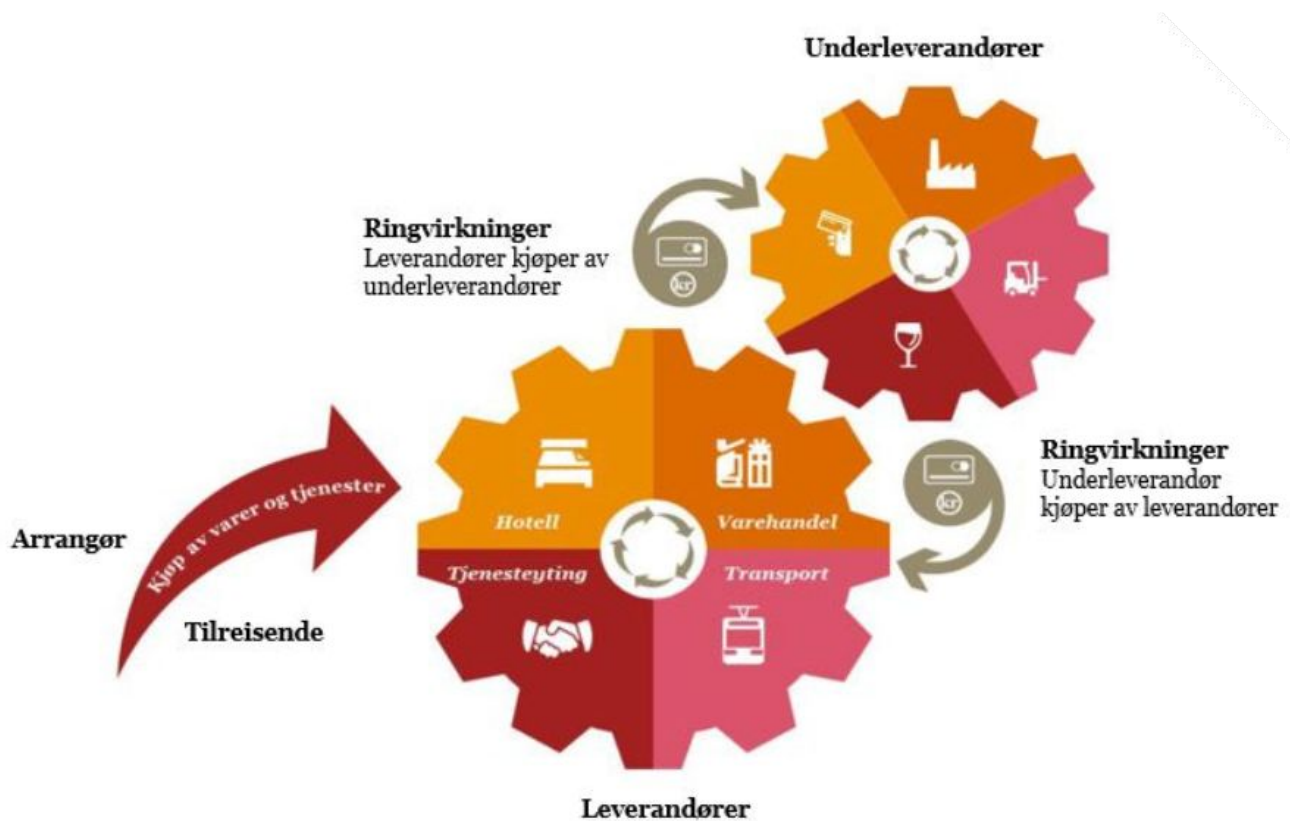
Indirekte økonomiske effekter

Arrangørens og tilreisende kjøp av varer og tjenester vil føre til ringvirkninger i økonomien. Med andre ord, én krone bruk i hotellnæringen vil føre til at leverandøren kjøper varer og tjenester hos underleverandører i andre næringer i regionen. Disse vil igjen kunne kjøpe hos andre underleverandører. Dette betyr at én krone brukt i hotellnæringen kan føre til regional verdiskaping som er større enn én krone. Slike ringvirkninger omtales også som indirekte effekter.

Vedlegg

Indirekte effekter beregnes i modellen ved å benytte produksjonsmultiplikatorer. Multiplikatorene, som er nærings- og regionsspesifikke, representerer regionens potensiale for verdiskapning.

Multiplikatorene som har blitt benyttet i modellen, er spesifikke for reiseliv og arrangementsturisme og er basert på forskningsarbeid.

Disclaimer

Denne rapporten er utarbeidet for Fredrikstad kommune i henhold til vilkårene som fremgår av engasjementsbrevet 5. juli 2022.

PwC sine vurderinger er basert på informasjon hentet fra undersøkelser utført på besøkende under Tall Ships Races i Fredrikstad 2023. Øvrige kilder til informasjon benyttet i denne rapporten er personer fra det lokale næringslivet og prosjektleder for arrangementet. PwC har ikke foretatt noen selvstendig verifisering av informasjonen som har fremkommet, og vi innestår ikke for at den er fullstendig, korrekt og presis. PwC har ikke utført noen form for revisjon eller kontrollhandlinger av Fredrikstad kommunes virksomhet. Rapporten inneholder materiale som er konfidensiell for Fredrikstad kommune og PwC.

Fredrikstad kommune har rett til å benytte informasjonen i denne rapporten i sin virksomhet, i samsvar med forretningsvilkårene som er vedlagt vårt engasjementsbrev. Rapporten og informasjon fra rapporten skal ikke benyttes for andre formål eller distribueres til andre uten skriftlig samtykke fra PwC. PwC påtar seg ikke noe ansvar for tap som er lidt av Fredrikstad kommune eller andre som følge av at vår rapport er distribuert, gjengitt eller på annen måte benyttet i strid med disse bestemmelser eller engasjementsbrevet.

PwC beholder opphavsrett og alle andre immaterielle rettigheter til rapporten samt ideer, konsepter, modeller, informasjon og know-how som er utviklet i forbindelse med vårt arbeid.

Enhver handling som gjennomføres på bakgrunn av vår rapport foretas på eget ansvar.

Kontakt

Linda Arvesen
Partner, PwC Østfold
+47 952 60 931
linda.arvesen@pwc.com

Inger Marie Rostad
Senior Associate, PwC Østfold
+47 410 82 371
inger.marie.rostad@pwc.com

pwc